

Dibohindi Hoafi Weindahifembo Hoaf-ane Hoafi God ai Sonimbo weindahimareandi

Boatei hoafi

¹ Hoafi nda dibo mengoro-ane, nga Sisas Kraiss ai weindahimareandi. God ai ahandi ratupuriyei-rihundeimbi ranaheimbo nini-moatukuni nimehinou tukufemboayo nafuimbiyunduri yahuhaya Sisas Kraissimbo nafuimayundo. Rani-moatukuni ra sunambeahindi nendi ai Kraissindi ratupuriyurandeimbi Son, wambo sowana koarheira kusu weindahimareandi. ² Raniyo asu Son ro nini-moatukuniyo hoeimarheandi ranahambo anihondumbo hoafimayahi. Rani-moatukuni ra Godindi hoafimayo-wamboyo asu Sisas Kraiss ai ranahambo anihondumbo hoafimayu. ³ Nindou ai nini-moatukuni sunguna tukufemboayo hoafi nda nindou bidifiriyei himboahu ritimira arandi aiana hihifi-hihifimbiyu-wamboane. Asu nindou didiyei ai ndani hoafi suru papimarandi ranahambo himboriyei hehi sunguarhindai hihifi-hihifimbeyei-amboane. Nini-moatukuniyo tukufemboayo si ra ngiri amitata tukundifeyo.

Kraissindi nendi 7-ngoafumbi amarei aheimboane hoafi nda

⁴ Ro Son-anahî nda, ro 7-ŋgoafümbî Kraisîndî nendî Esia hîfambe amarei sîheimbo sürü nda paparîhandî.

God haponda anüngu, horombo hondü manüngu, asu süngunambo nîngomboayu ranani, asu yifiafi 7 ranai ahandî adükarî bogorîndî nîmarî-fondî hanğîfoani amarei, asu Sisas Krais aianeî sîheimbo moani hîpoambo-ndîhindürühi ŋgusüfoambe afurîfe kifimbi hohoani mo mbîsahü-ndüramboane. ⁵ Sisas

Krais-ana ai ndore anîhondümbö weindahî hoafi yu-randeimb-ani. Ai boateî yîfîhündî botîfi haya, asu ai muŋguambo moatükunî hîfi ndanîhü bogorîmboyahi nînouayei ranahei adükarî bogor-ani. Sapo Sisas aiyu sîhefîmbo moani hîpoambo-reamunühi ahandî horî ranambo moaruwai-ambeahîndî aboedambo-mareamunî. ⁶ Ranîyu sîhefîmbo, God ahandî afîndî ranahandîfihî dîdîbafîfe-rambohünda adükarî bogorîmbore hînîŋgî-mareamunî. Sisas Krais aiana ndürî adükarümbîndu haya koadürümbö-koadürümbö ŋgînîndîmbiyuwamboane. Nga anîhond-ane!

⁷ Awi se hîmborîyei! Ai ŋgîrî amitata mburüŋgai bitapînde haya kudu.

Nga asu muŋguambo nindou ai hoeindî-horîmboyei.

Asu yifiarînambo wafusîmaründümo nindou amboa hoeindü-wurîmboemo.

Asu ahambo sünguna muŋgua hîfînîndî sîrî amboa arani-hoafîndeimboyei.

Yîni, ndani-moatükunî ra tükündîfemboe. Nga anîhond-ane.

⁸ God Adükarî ai hoafi+yuhü yahuya, “Roanahî horombodîdîya asu süngudîdîya arîhandî. Roanahî haponda anîmboahî, horombo manîmboahî asu sünguna nîmboamboyahî. Asu ro ŋgînîndî hamîndî hond-anahî,” mehu.

Son ai Kraisîmbo hoeimarirî

⁹ Ro sihei wandafî Son-anahî. Ro se-babîdîmbo nîngombo asübusî Sisas-dîbo asahümündi ra semîndî mburümbo God ŋgînîndî hîfandarandî ranambe nîngomboanahî. Sihîrî munguambo nîne tîŋîrîfo afîndî tükefeyo ra mamî hînîŋgîrou nîmboefîmbo sahumîndefüh-aneî. Ro Godîndî hoafi asu hoafi Sisas weindahî-mareandî ra bokamarî-heheandamboyei wambo hemafoarî-hindîra asu ro ha airan Patmos-wamî manîmboahî. ¹⁰ Adükarîndî si ra tüküfehîyo asu Yifiafî Aboedî wandî fiambe ŋgînîndî tüküfehîyo asu wandî daboadanî hîmborîyahane nindou mamî hoafîmayu ra fufuŋî nahurai puküna hoafîmayu. ¹¹ Ai yare hoafi+yuhü yahuya, “Nînî-moatükunîyo hoeiaro-wandî ra se bukambe sürü papînda mbunda 7 ŋgoafümbî Kraisîndî nendî amarei aheimbo sowana koandîhoefî. Ngoafî ranana Efesus, Smerna, Pergamam, Taiataira, Sardis, Firadefia asu Raodisia-anei,” mehu.

¹² Ranîyahî asu nindou düdi wambo hoafîmayu ranahambo hoeifîmbo sahehea, hîhîrîyahe hoeirîheandane gorînambo nafümbî ram nindîfe fondî 7 ranai manîngomonda hoeimarîheapurî. ¹³ Ranîyo asu nindou mamî ram nindîfe fondî ranî mbusümo manüŋgu. Aiana Nindou Hondü nahuraiyu. Ranîyu ai

hoandari hoeari güdeandani hani tñjari gabudi-mafoareandamboyu asu gorinambo nafümbi ret nahurai ahandi misindi-hamindihü hühire haya manüngu. ¹⁴ Ahandi mbiro asu mbirinani ana kayahi ninendi kifohayo asu süntü kifohi nahurai hamindimayo. Raniyo asu ahandi himboari ranai hai imami nahuraimayo. ¹⁵ Ahandi tñjari ana ain hai adükarambe mandife mburimbo himboamupuimbo-arandi rahurai hamindiyoyo makiaro. Raniyo asu ro ahandi hoafi ra himboriyahani sopo hoe hohoambuyo haya aho nahurai fumayo. ¹⁶ Asu ai mupui 7 ra warihondü warani waramberamündü haya manüngu. Asu ami-yomondi pisao ra yiboboani yihümindiyoyo-weimbi yihümindihamindirani ahandi yahamonindi moanambühi tükife mbumarandi. Asu ahandi ngusümboari ranana sopo hüfnimbo hüfhamindi si boakafoareandi nahurai hamindi simayo.

¹⁷ Raniyahi hoeirihinihünda asu ahandi yirikimi yifi nahurai pimayahi. Raniyu asu ai ahandi warihondü wara ra wandiwami nande mbura hoafiyuhü yahuya, “Awi se yihimbo-ndamboyafi. Roana weangurühi-didi hondüya asu süngu-didi hondüya-rhandeimb-anahi. ¹⁸ Asu ro yangiri nda animboahi. Horombo yifimayahisi, nga se himboyafi, roana haponda yangiri koadürümbo-koadürümbo animboahi. Ran-anahi asu ro Yifiyo-ramboane asu yifiafi ngoafi yipuri ra hifandarihandi. ¹⁹ Ranimboane awi nine-moatükuni hoeimarowandi asu haponda tükefeyo-ane asu sünguna tüküfemboayo ra se sürü papindandi. ²⁰ Sopo se hoeimarowandi

mupui 7 asu gorinambo nafümbi ram nindife fondi 7 wandi warihondü warani ranana dibohindi hoafi meŋgoro-ane. Ranahandi nimindi ra ndahurai-ane: Mupui 7 ranana Kraisiñdi nendi-yei sünambeahindi nendi 7-anemo. Ram nimindi 7 ranana Kraisiñd nendi 7-anei,” mehu.

2

*Kraisiñdi nendi Efesus ŋgoafiñhü amarei ahe-
imbo hoafi aho*

¹ Nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindi nendi Kraisiñdi nendiimbo Efesus ŋgoafiñhü hifandarandür ranahambo sürü papindandi.

Nindou mamai ai mupui 7 ahandi warihondü warani semündü haya gorinambo nafümbi ram nindife fondi 7 ran mbusümo hoahoangu wakimareandi ai hoafiyuhü yahuya, ² ‘Se muŋguambo moatükuni wambohünda ratüpuriyei arihündi ra ro fifirihēa-mboanahi. Asu ambe yaho yiboaruko-yiboarukofihiniñgifekoate tiñirifoyeih ratüpuriyei arihündi. Seana moai nindou moaruwai ranaheimbo sihei mbusümo niñgombo yifiriyei. Nindou ai hoafiyomondühia, “Ro-amboa Kraisiñdi hoafi sahumindefi hefirihundeimb-aneñi,” mehomo, ŋga anihondü ana wan, se ranahamumbo yibobor-hipurüh fifirihindi ra ai tikai hoafümbi nindou yañgir-anemo. ³ ŋga seana ambe sei hehi ŋginindi nimboeimbo asu wandi süngu tiñirifo ra sahümündi hehi

tɪŋɪrɪfoyeihɪ moai wambo sɪŋgufembo ra hɪnɪŋɪrɪhɪndɪ.

⁴ Nga sɪhafɪ hoafɪ akɪdou engoro. Se weaŋgurühɪ wambo ŋgusüfo pamarowandɪrɪ, ŋga haponda hɪnɪŋɪ-marowandɪrɪ. ⁵ Se aboedɪ hohoanɪmo hɪnɪŋɪfekoate-yafambe manɪmbafɪ ra nahurai hohoanɪmondafɪ. Nga asu hapondanɪ ana se moaruwai hohoanɪmo hɪnɪŋɪro hawa horombo weaŋgurühɪ sɪŋgumarowandɪ nou sɪŋgundandɪ. Asu se sɪhafɪ hohoanɪmo ra ŋgorü-sɪŋgufekoate-ayafɪ ana, asu ro tükündähe sɪhambo tɪŋɪrɪfo ndahanɪnɪhü sɪhafɪ ram nɪndɪfe fondɪ ra raguanambo-ndɪheamboyahɪ. ⁶ Awi aboedɪ hohoanɪmo ranana sɪhafɪ flambe nɪmarɪmboane: Asu ranane Nikorasɪndɪ sɪrɪhündɪ nɪndou ranahɪ hohoanɪmo ranahambo yɪboarukoro hafɪ arandɪ. Ro-amboanɪ ahei hohoanɪmo ranahambo ana yɪboaruko-rɪheandühanahɪ.

⁷ Nɪndou ai hɪmboambe-mbɪndühɪ ana, awi ai moanɪ hɪmbo yangɪrɪ kümbɪreandamboane, sapo Godɪndɪ Yɪfiafɪ Aboedɪ ranai Kraɪsɪndɪ nendambo hoafendürɪ ranahambo! Nɪndou ai yɪfiarɪyu taborarɪhoayu ana, nɪmɪ nɪndoumbo yangɪrɪ senda nɪmboei-rɪhündɪimbi ranahandambo sesɪ yɪmai mbɪsaha, ndemündümbui. Nɪmɪ ranana Godɪndɪ nübürambe-ane anɪŋgo,’ ” mehu.

*Kraɪsɪndɪ nendɪ Smerna ŋgoafɪhü amarei ahe-
imbo hoafɪ aho*

⁸ Nɪndou ranai hoafɪyuhü yahuya, “Sünambeahɪndɪ nendɪ Kraɪsɪndɪ nendambo

Smerna ngoaf#hü h#fandarandür# ahambo sürü pap#ndand#.

Nindou düdi ai wea#gurüh#d#d# asu sü#gud#d# y#f#y# haya asukai yang#r# anü#gu, ai ndare hoaf#yuhü yahuya, ⁹ ‘Ro f#f#r#heand# s#hei t#ñ#r#fo af#nd# asu napokoate-ayei ra, nga se mu#guna napo af#ndeimb# hond-anei! Ro f#f#r#heand# nindou bod#mond# ai s#heimbo hoaf# moaruwai hoaf#mehündür# ra. Ai hoaf#yeh# seiya, “Roana Sudahünd-anef#,” masei, nga aiana Suda hondüyeipoan#. Aiana Satan#nd# nend# yang#r-anei. ¹⁰ N#ne asübus# ndeara ak#m# ham#nd# s#heimbo tüküfemboayo ranahambo se yowan# y#h#mboyopoan#. Himbor#yey! Satan ai b#d#f#r# s#heimbo refe hoeifendür#-mbohündambo karabus#-ndearümbui. Asu 10 si se af#nd# t#ñ#r#fo-ndeimboyei. Nga se an#hondümbond#hi ngeimbo y#f#yey amboan# ro yang#r# n#ngombo hohoan#mo ng#n#nd# napo nahurai ndahandür#mboyah#.

¹¹ Nindou ai h#mboambemb#ndüh# ana, awi ai moan# h#mbo yang#r# kümb#reand-amboane sapo Yifiaf# Aboed# ranai Krais#nd# nendambo hoafayondür# ranahambo. Nindou d#d#yey y#fiar#yey tabor#hehi-r#hündeimb# aheimbo ana ng#r# asukaiyo y#f#mboayo ranambo moaruwaimbo-ndeandür#,’” mehu.

Krais#nd# nend# Pergamum ngoaf#hü amarei aheimbo hoaf# aho

¹² Nindou ranai hoaf#yuhü yahuya, “Sünambeah#nd# nend# Krais#nd# nendambo

Pergamum ngoafihü hifandarandürî ahambo sürü papindandi:

Nindou mamî ami-yomondi pisao yiboboani yihüm+ndeimbi masemüdu ranai ndare hoafiyuhü yahuya, ¹³ 'Ro nahi se nimboei arihündî ra fifirîhe-amboanahî. Ngoafi ra sapo Satan ai ahandî nginîndî hifandarandî ranihü. Nga seana, wandî ndürî ranahambo kîkîhîsafî-randîfîmbo-anafî. Horombo Antipas ai wandî ndürî ranahambo weindahîre-randeimbi manûngu asu moanî wandî hoafî ranî yangîrî hamîndî süngumare hu. Ranîyo asu sapo Satan ai nîmarü ngoafihü ranihü sîhei mbusümo ahambo hîfokoamarîhora yîfîmayusî, nga ranî-sîmboanî se moai sîhei anîhondümböfe ra dîbonapîrîhindî.

¹⁴ Nga awi ro sîheimbo hoafiyondürîmbo hoafî akîdou mbegorî. Awi sehündî bîdîfirî aiana Beramîndî hohoanîmo ra nginîndî kîkîhirî-hümündimboanei. Ai Berakîmbo yamundîmarira asu Berak ai Israerîmbo moaruwai hohoanîmo nafuimendüra süngurîhindühî tîkai godîmbo sesî sîhefeimbîhündî sahüsi marîhündî. Asu nindowenihî ai nîmorehî sîsîhîmoyomo asu nîmorehî ai nindowenihî bîrabîrîyei marîhündî. ¹⁵ Rahurajî sehündî nindou amboa bîdîfirî Nikorasîndî yamundîfe süngurîhi-rîhündeimboanei. ¹⁶ Ranîmbo-hündambo-anîmbo awi sîhei moaruwai hohoanîmo hînîngîndîhi hehî aboedî hohoanîmo süngundîhindî. Asu se refekoate-aye ana, ro nîmehûnou sîheimbo-so dügûmbo ranî-babîdîmbo wandî yahamo pisao yihümîndî tüküfe anîngo ranambo yîfiarî-ndamboyahî.

17 Nindou ai himboambe-mbindühi ana, awi ai moani himbo yangiri kümbireand-amboane sapo Yifiafi Aboedi ranai Kraisiñdi nendambo hoafendüri ranahambo. Nindou düdi ai yifiari ra titaboara-foareandi ana, nindou ranahambo sünambeahindi sesi bidifiri, ahandi ndüri mana, dibo engoro ra ndahandomboyahi. Asükainda ro nimoei kifohi ndüri simbori peningoweimbi ahambo ndahandomboyahi. Nimoei kifohi ranifih ndüri apaiaro ra nindou mam ai-amboani ngiri fifirindeandi, nga nindou sapo düdi ndüri asemüñdu ranai yangir-animbo fifirindeambui, ” mehu.

*Kraisiñdi nendi Taiataira ngoafihü amarei ahe-
imbo hoafi aho*

18 Nindou ranai hoafiyuhü yahuya, “Sünambeahindi nendi Kraisiñdi nendambo Taiataira ngoafihü hifandarandüri ahambo sürü papindandi:

Godindi nimori, nindou düdi ai ahandi himboari hai imami nahurai asu ahandi tinari ain hai adükarambe mandife mburimbo himboamupuimbo-arandi nahurai, ai ndare hoafiyuhü yahuya, ¹⁹ ‘Se nini-moatükuniyo ratüpuriyafi arandi ra ro fifirihamboanahi. Sifahafi hipoambofe hohoanimo, anihondümbefe hohoanimo, fehefe hohoanimo, asu shambo tinirifo tüküfeyoani moan-ane yahoefe ningo hohoanimo ra ro fifirihendi. Se horombo ratüpurimayafi ranahambo ngasünde haya haponda afindi hamindi ratüpur-ayafi ranahambo ro fifirihendi.

20 Nga ro sihambo ndanahambo hoafi akidou engoro. Asu se Seseberimbo nimesi safühi hiniŋgimarowanda tikai yamundife ra yamunde wakimareandi. Ai hoafiyohü yahoya, 'Roana Godindi hoafi hoafiya-rihandeimb-anahi,' meho. Nga ai wandi ratüpuriyei-rihündeimbimbo tikare-haya yamundimareandüra nimorehi sisihimoyei asu nindowenihü birabiriyei asu tikai godimbo sesi sihefeimbihündi sahüsi marihündi.

21 Rananimbo ahandi moaruwai hamindi hohoanimo ra hiniŋgire haya hihirife aboedi hohoanimombeyo sahehea afindi si rarithe hiniŋgimari-heandiyosi, nga asu ai ahandi rani hohoanimo ra daboadanambo-fembo moei meho.

22 Awi nimorehi ranahambo ro tñirifo semindirambo fondi rani wami pindiheamboyahi! Asu nindow didiyomo ai-babidi nimorehi sisihimoyomo marundi amboa hifi ndanihünda moaruwai hohoanimo ra hiniŋgife-koateayomo ana, afindi hamindi tñirifo ndowandumboemo.

23 Ro ahambo süngurhi-ndeimbimbo amboa hifokoako-boadihearümboyahi. Rananimbo asu munquambo Kraisindi nendi ai wambo animboya, Nindow aiana ngusüfoambe asu hohoanimo ambe türüfoare fifireandeimb-ani. Asu mamami nindow se moaruwai hohoanimomoyei ranahambo simbori tñirifo ndahandürimboyahi.

24 Taiataira ngoafihündi seana moai ahandi yamundife rani süngurhi rihündi. Asu ro fifirihendi, seana moai Satanindi hoafi dibohindi hohoanimo ase ra fifirihindi. Ro

hoafehandürí, s#heimbo ngorü t#ñirifo ra n#giri s#heiwam# ana nand#heandürí. ²⁵ Nga se mu#guambo hohoan#mo masah#müندی ra n#gin#ndi kiki#hisafi nd#h#m#üندی nimboei ngeian-an#mbo ro tük#ndaheamboane.

²⁶ Nindou düdi ai yifariyu humbo titaboar#foare haya asu ro hohoan#moayah# rani-s#ngu yang#ri s#ngura humbo bidif#iran#mbo ana, nindou ranahambo n#gin#ndi ndahandomboyah# wand# Ape wambo masend# nou. Ranan#mbo asu nindou ranai mu#guambo nindou hifi ndan#hü an#mboei ranaheimbo h#badar#mbui.

²⁷ Ai n#gin#ndi ham#ndi n#ngumbo yika-mun#nambo h#badar#mbui.

Asu ranan#mbo aheimbo har#ndund#ran# h#pir# h#f#nambo naf#mb# nahurai bo-bor#ndeambui. *Buk Song*

2:9

²⁸ Asu ai n#gas#ndi-mareand#ndür# rani nafuim-boh#nda ro ahambo bot#bot# ndahandomboyah#.

²⁹ Nindou ai h#mboambemb#nduh# ana, awi ai moani h#mbo yang#ri k#mb#reand-amboane, sapo Yifiaf# Aboed# ranai Krais#ndi nendambo hoafendürí ranahambo!’ ” mehu.

3

Krais#ndi nendi Sardis ngoaf#h# amarei ranaheimbo hoaf# aho

¹ Nindou ra as#kaiyu hoaf#yuh# yahuya, “S#nambeah#ndi nendi Krais#ndi nendambo Sardis ngoaf#h# h#fandarandürí ahambo sürü pap#ndand#:

Nindou mamî ai yifiafi 7 asu mupui 7 semünduweimbi-mayu ai ndare hoafiyuhü yahuya, ‘Ro sihambo se nîne ratûpuri rawarowandi ranahambo fifiriheandi. Nindou ai hoafiyehi seiya, “Seana yangiri animbafi,” maseisi, nga anihondü ana se munguna yifiyafi-mboanafi. ² Se himboari birihoefi! Sihafi anihondümbofe hohoanimo ra moendikoateyoambe nginindi nimbafimbo kikihsafindandifi. Nga ro hoeiriheandanî se nini-moatükuniyo rawarowandi ranana wandi Godindi himboahü awi aboedi ndorihoeimbi hamindi-yopoani. ³ Se nini-moatükuniyo himboriyafi mbura asu masowandifi ra mitaninda-ndimboyafi. Nga himborindafi mbunda asu sihafi moaruwai hohoanimo ra hiningindo hawa asu aboedi hohanimo süngundowandi. Se himboari birihoefi hawa hibadandi, nga ro sihambo sowahi hühbühünümbi nindou nahurai tükündahe-amboyahi asu se ngiri ro tükifemboayahî ra fifirindowandi.

⁴ Nga asu Sardis ngoafihü nindou bodimondi ahei hoeari ranana aboedi afisahoyokoateane. Asu rananimbo ro-babidi hahabodeihü sapo ai aboedi hamindi wambo kifohi hoeari gudihimboyei. ⁵ Nindou düdi ai nginindi semündü haya yifiariyu hu titaboara-foareandi animbo ai nahurai kifohi hoeari güdeambui. Asu ro ngiri yangiri ningombo bukambe ndüri sürü papimarandi ranambeahindi gogorindi-heheandi. Nga ro wandi ape asu ahandi nendi-yomondi himboahü hoafindahühi animboya, ‘Wand-anei,’ mbisamboyahi. ⁶ Nindou ai

h#mboambe-mb#nd#h# ana, awi ai moan# h#mbo yang#r# k#mb#reand-amboane, sapo Yifiaf# Aboed# ranai Krais#nd# nendambo hoafend#r# ranahambo,'” mehu.

Krais#nd# nend# Firadefia #goaf#h# amarei ranaheimbo hoaf# aho

⁷ Nindou ra as#kaiyu hoaf#yuh# yahuya, “S#nambeah#nd# nend# Krais#nd# nendambo Firadefia #goaf#h# h#fandarand#r# ahambo s#r# pap#ndand#:

Hoaf# ndanana sapo nindou d#di s#r#hoeimb# hond#yu haya an#hond#mbo hoaf#yu-randeimb-ani. Aiana Ad#kar# Bogor# Defit#nd#-mayo ki sem#nd#mboani yipur# ra s#b#d#henda asu nindou mamai-amboan# #g#r# as#kaindu pandeand#. Asu ai parareand# ra #g#r# #gor# ai s#b#d#hend#. ⁸ Ro se n#ne-rat#pur# rat#pur#yaf# arand# ra f#f#r#hea-mboanah#. Asu se nd#r#koate-ayaf# ra f#f#r#heand#, #ga ro n#n#-moat#kun# mboyo yamundi-mar#hean#n# ra se s#ngurand#h# asu wand# nd#r# d#kefembo moai amoan#ng#yaf#. ⁹ Ran# nindou Satan#nd# rotu worambe mamarei ranai seiya, ‘Roana Suda#nd#-anef#,’ maseis#, #ga aiana an#hond# Suda-yeipoan. Aiana t#kai hoaf#mb# nindou yang#r-anei. Ro yand#heran# s#haf# h#mboah# t#k#ndahi s#haf# yir#k#m# yir#mbo pus#nd#himboyei, asu ro s#hambo hohoan#mo-ayah#n#n# ra ai f#f#nd#himboyei. ¹⁰ Ro s#hambo sah#ya, ‘T##r#ifo s#hambo t#k#nd#feyoan# se moan-ane mb#saf# #g#n#nd# n#mbaf#,’ masah#. Asu se hoaf#

ra süngumarowandi. Ran#mbo-hündambo-an#mbo asu ro s#hambo h#bad#han#n#mboyah# t#j#r#ifo nindou mun#guambo ndan# h#f#hünd# ranaheimbo refe hoeifendür#mbo si tükefeyo rani-s#mboan# ra #g#r# s#hambo tükünd#fen#n#.

¹¹ Ng#r# amitata ro s#hambo sowana tükünd#heandi. An#hondü#bofe hohoan#mo se k#k#harand#f# ra awi h#n#ng#ndo-wamboyaf#. Nga k#k#h#ndand#fan-an#mbo asu nindou bod#mond# ai s#haf# aboed# har#hefimb# tak#n#-mayo ra raguanambofe-koatembeyei-amboane.

¹² Nindou düdi sapo yifiar#yu t#taboari-foareandeimb#-mayu ranahambo ana ro wand# God#nd# wor# ranambe kambohoan#mbond#hin# fond#hi h#n#ng#nd#hin#mboyah#. Asu ai #g#r# wor# ra h#n#ng#nde haya weindan# tükünd#fiyu. Asu ro-ahand#fih# wand# God#nd# ndür# pand#he asu wand# God#nd# ngoaf# adük#r# s#mbor# Serusarem ranahand# ndür# amboan# pand#heamboyah#. Sapo ran# ngoaf# ranai an#mbo sünambeah#nd# h#f#na wand# God sowah#nd# kodomboe. Ranan#mbo asu ro-amboan# wand# s#mbor# ndür# nindou ahand#fih# pand#he h#n#ng#nd#heamboyah#.

¹³ Nindou ai h#mboambe-mb#ndüh# ana, awi ai h#mbo-yan#g#r# kümb#reand-amboane, sapo God#nd# Yifiaf# Aboed# ranai Krais#nd# nendambo hoafendür# ranahambo, ’ ” mehu.

*Krais#nd# nend# Raodisia ngoaf#h# amarei ahe-
imbo hoaf# aho*

¹⁴ Nindou ra asükaiyu hoaf#yuh# yahuya, “Sünambeah#nd# nend# Krais#nd# nendambo Rao-

disia ŋgoafihü hifandarandürî ahambo sürü papîndandî:

Anîhondümbo hoafiyu-randeimbi ai muŋguambo God nafimarandî ranahandî nîmîndî ra ndare hoafiyuhü yahuya, ¹⁵ ‘Se nîne-ratüpurî ratüpurayafi ra fifîrîhenîni-mboanahî. Asu awi se moai wambo daboadi hîhîrowandîrî asu moai ŋgusüfo parowandîrî. Awi se wambo daboadi hîhîrimbaro-wandîrîyo asu ŋgusüfo pambarowandîrîyo saheheamboyahî. Nga se wambo akîdou yangîrî anîhondümbo-rowandîrî arandî. ¹⁶ Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu awi ro sihambo daboadi hîhîrîndî-heanîni-mboyahî. ¹⁷ Nîndou se raro hoafiyafühi safîya, ‘Roana kakî afîndeimbi nîndouya hehea napo afîndeimb-anahî. Ranîmbo-wambo asu ro moai mamî moatükunî napo amboanî mbonîmborî-hamîndîhî,’ asafi. Nga wanî. Se moai nîndou wudî nîŋgoyafi. Seana nîndou moaruwai hamîndîyafi hîmboatîharîyafi hawa moanî nîndou safî yangîr-anafi. ¹⁸ Awi ro sihambo dibafîndîheanîni samboanahî. Se napo afîndeimbi hondü tüküfemböhünda wandî-mayo gor hondü nda pemîndafi. Asu sihafî amoanîŋgümbî safî yangîrî fi ranahambo gabudîfemböhünda kifohî hoearî amboanî pemîndafi. Se hîmboatîhar-ayafi ranîmbo-hündambo se hîmboarî aboedî asükaiyo hîmboarîmbohünda hîmboarî marasin bîdîfîrî pemîndafi.

¹⁹ Nîndou daboe ro hohoanîmo-ayahandürî ranaheimbo ana moaruwaimborîhe hoafeyahandürühi asu aheimbo didîboado-

r#heand#r#h-anah#i. Ran#mayo-wamboane awi se af#nd#i hohoan#mondaf#h#i moaruwai hohoan#mo ra h#n#ng#ndo mbunda aboed#i hohoan#momayo ra ndowand#f#i s#ngunda ngaf#i. ²⁰ Awi se h#mbor#yaf#i! Ro yipur#-kimi n#mboambo p#rako-p#rako-ar#hand#i. Nga asu nindou d#di ai ro p#rako-p#rako-ar#hand#i ra h#mbor#yuh#i wambo yipur#i s#b#dar#hend#r#i ana, ro ahand#i worambe keboehe ai-d#bo ses#i dagad#han#i asu ai-amboa ro-d#bo n#mand#i ded#mbui.

²¹ Ro yifiar#ya t#taboari-mafoareand#i nindouya heheamboanah#i asu hapondan#i ro wand#i Apend#i n#mar#fond#i ran#wam#i amar#h#i. Nga nindou d#di ai-amboan#i yifiar#yu t#taboaf#oarea-ndeimb-ayu ana, asu ro-d#bo y#n#i mb#saha wand#i ad#kar#i bogor#nd#i n#mar#fond#i ran#wam#i n#mand#i ded#mbui. ²² Nindou ai h#mboambe-mb#nd#h#i ana, awi ai h#mbo-yang#r#i k#mb#reand-amboane, sapo God#nd#i Yifiar#i Aboed#i ranai Krai#nd#i nendambo hoafend#r#i ranahambo,' " mehu.

4

God#mbo s#nambe heir#nambo h#h#f#i h#h#f#iyeh#i kak#sao-ar#hor#i

¹ Ran#yah#i ran#-simboan#i ham#nd#i ro yafogoad#nambo nahurai s#nambe yipur#i ranai s#b#d#r#hoai menjorowa hoeimar#heand#i. Ran#yo asu h#mbor#yahane wambo hoaf#i mam#i horombo fufun#i nahurai hoaf#mend#r#i ranai hoaf#yond#r#h#i yahoya, "Awi, se

ndühi sühüfan-animbo ro sihambo nine-
moatükuniyo süngunambo tüküfemboayo
ranahambo hoafindahanini,” mehondiri.
² Nimehünou Godindi Yifafi Aboedi ranai
wandi fiambefeyowohüyo asu adükari bogorindi
nimarifondi sünambe hoeirheandani, raniwami
nindou mamı dıdımbei ranai mamaru. ³ Nindou
adükari bogorindi nimarifondi raniwami
mamaru ahandi ngusumboarı ana yangırasüfo
asu hamburı sospa asu hamburı konirian kakı
afındıfihı semındımbo nımoei nahurayowohü
tüki fe manıngo. Refeyowohüyo asu foforahoeimi
ranai bogorindi nimarifondi ranahambo wakiyo
türe haya, yangırasüfo emerar nımoei nahurai
himboarambe forıhoayoweimbı manıngowa
hoeimarıheandi. ⁴ Adükari bogorindi
nimarifondi ranahambo 24 adükari bogorindi
nimarı fondi bidıfiri ranai wakiyo türe haya
burımayo. Ranıyo asu fondi ranıwami 24
boagiri-memo ranai kifohı hoearı yihuruyomo
houmbo gorınambo nafümbı at kibodırifoaru
mburu ninoumemo. ⁵ Adükari bogorindi
nimarı-fondi ranambeahındı wabürüsü ranai
bire hinıngıreandühiyo, nımoamonındı hoafi
ranai moanı puküna pai kameihı kıkımarandı.
Ranıyo asu adükari bogorindi fondi-mayo
ranı haıngıfoanı sınarı hai 7 ranai yiyowohü
burımayo. Sınarı hai manıngomo ranana
Godındı yifafi 7-yomo burımayomo. ⁶ Asu
asükaiyo fondi haıngıfoanı ra mamı moatükunı
sırıwara sürühoeyoweimbı grasınambo nahurai
nafıyoweimbı menoro.

Adükari bogorındı nımarı-fondı ranı-

mbusümondühi asu himbori-kimi ra yangiri niŋgombü moatükuni himboari haŋgifoani asu daboadan gabudifoa-reandeimbi ranai ninoumayei.

⁷ Weaŋgurihüdi yangiri niŋgombü moatükuni-mayo ranai adükarü pusi ahandi ndürü raion nahuraiyo. Rani-kimi-nindi yimbu noufimbü yangiri niŋgombü moatükuni ranai burmakau nahuraiyo. Ngorü rani-kimi ŋgimi noufimbü yangiri niŋgombü moatükuni-mayo ranai ahandi ŋgusumboari ra nindou nahuraiyo. Asu bidifranü yimbuyimbu noufimbü yangiri niŋgombü moatükuni-mayo ranai meso botirhoai ho-randeimbi nahuraiyo.

⁸ Yimbuyimbu yangiri niŋgombü moatükuni mamami ranai 6 mbanendeimbiyei ninoumayei. Aheifihü wagabe ragu asu moanambühi ra himboarinambo yangiriyo gabudifoa-reandürü haya mamarei. Asu ai nimbü-nimbüsi ra moai heirü kikirühümündi, ŋga heirü hoafina kümerei. Ai rarihi heirüyeihü seiya:

“Adükarü God Moani Adükarü hondü,

Ai Sürühoeimbi hondü, Sürühoeimbi hondü,
Sürühoeimbi hond-ani.

Ai horombo manüŋgu, haponda anüŋgu asu süŋguna niŋgomboayu,”

sei heirüyeihü kakisaurühorü marihündi.

⁹ Yimbuyimbu yangiri niŋgombü moatükuni ai nindou koadürumbo-koadürumbo yangiri nüŋguweimbi bogorindi nimarifondi-wami mamaru ahambo heirünambo kakisaurühorü arihündi. ¹⁰ Ai refembo hohoani-mo-yomondühi ana, sapo bogori nindou 24-memo ranai nindou ai adükarü bogorindi nimarifondi

wami mamaru ranahandi hanɣifoani yiriyimbu
 pusirundühi piyomo mamarimo. Ai heirünambo
 koadürümbo-koadürümbo nüngumbü-mayu
 ranahambo kakisaomaruri. Ran+yomo
 nimarifondi rani hanɣifoani ahamundi
 adükarı bogorındı at ra pirındowohü yaru
 heiryomondühıya,

¹¹ “Yıhoefı Adükarı asu God!

Awi seana ndürı adükarümbı asu ɳɳinındı
 moatükunı semındımbo ra adükarı
 hamındı hond-anafı.

Se-randı munɣuambo moatükunı engoro ra sıhafı
 hohoanımo süngu nafımarandı,”
 mehomo.

5

*Godındı hoafı nımıharıfıhı ɳgamondıfeımbı
 asu sıpsıp nımorındı hoaf-ane*

¹ Ranıyo asu adükarı bogorındı nımari-
 fondı ranıwamı nındou mamaru ranahandı
 warıhondü waranı ro hoeırıheandanı pepa
 hoandarı mamı nımıharıfıhı ɳgamondıfeımbı
 ahandı ndürı skror ai meɳgoro. Asu pepa-
 mayo ranıfıhı yıboboaı sürü papıyoweımbı
 mayowa, asu ranahambo nımı horı nahurai
 7-nambo hımondıyımındı masıhefeyo. ² Asu
 ro hoeırıhenda sünambeahındı nendı ɳɳinındı
 hondü ranı hoafıyuhü yahuya, “Nındou düdı
 aboedı mbumundı ndorıhoeımb-aiyu ai pepa
 nımıharıfıhı ɳgamondıfeımbı-mayo ranahambo
 nımı horı ranınambo hımondımemındo ra
 kıkınde fufudıgai haya pepa ra ɳgurıma-
 ndeanda?” mehu. ³ ɳga asu nındou

sünambeah#ndiyu, hif#n#ndiyu, hifambeah#ndi ragupoediyu mam# ai-amboani #giri# pepa-mayo ranahambo #guri#de hoeinde asu ragu wagabe h#mbondu, #ga wani. ⁴ Pepa n#m#har#fih# #gamond#feimbi-mayo ranahambo #guri-#gurife asu wagabe ragu samon#gori-foefembo-mayo nindou mam# ai n#ngokoate-mayuwa hoeifekoate-mayefi. Ran#mboanah# ro moan# af#nd#mbo aran#mboaho #gus#mboari h#mboari-mayahi. ⁵ Ran#yu asu nindou boag#ri-mayu ranai wambo hoafiyund#r#h# yahuya, “E! Se aran#ndamboyafi! Se h#mboyafi! Raion Suda s#rambeah#ndi sei-ar#h#ndi sapo Defit#ndi amoa ad#kari-mayu ranai awi yifiar#yu t#taboafoare-randeimb-ani. Ran#mboane asu ai-an#mbo n#mi hor#nambo h#mond#mem#ndo ⁷ ra k#k#nde haya pepa n#m#har#fih# #gamond#feimbi-mayo ra #guri-#guri#deambui,” mehu.

Son ai Sipsip N#mori# hoeimarir#

⁶ Asu ro hoeiri#heandani Ad#kari bogor#ndi n#marifondi-mayo ran# mbus#mond#h# Sipsip N#mori# ra man#ngu. Ran#yo asu ahambo yimbuyimbu yang#ri# n#ngoweimbi moat#kuni-mayei ran#yo asu boag#ri# nindo-memo ranai Sipsip N#mori# ranahambo wak#yomo t#ru houmbo man#ngomo. Refeyowoh#yo asu Sipsip N#mori# ranai h#fokoeife s#hefembo h#mboyohaya men#goro. Sipsip N#mori# ranai ⁷ dabur#d#mbiyo asu ⁷ h#mboar#mbiyo. Asu ai ra God#ndi ⁷-yifiafi-yei sapo mun#guambo hif#na koamar#hend#ra makosei. ⁷ Sipsip

Nimori ranai ho adükari bogorindi nimarifondi-wami nindou mamaru ranahandi warihondü waranipoedi sapo pepa nimiharifihingamondife masihefeyo ra kosimaramindo. ⁸ Sipsip Nimori ranai ramareandamboyo asu sapo yimbuyimbu yangiri ningoweimbi moatükuni-mayei raniei asu ²⁴ boagiri-memo ranai munguambo ahandi hangifoani yiriyimbu pusirihimamarei. Munguambo mamami boagiri-memo ranai fandiyo-rambo moatükuni hap ra fufuründümo asu gorinambo nafiyoweimbi dis warambemaründümo ranambe fisinjarümbi moatükuni foafusimbüyo. Ranana Godindi yangiri nindou-yei didibafife ranieyo. ⁹ Asu ai yaru heirü simbori heirüyomondühi yahomoya, “Seana nindou moani aboedi hamind-anafi.

Pepa nimiharifihingamondifeimbi semindi hefe

asu nimi horinambo himondiyimindi masihefeyo

ra kikife nguri-ngurifembohünda se nginindayafi!

Nimboe sapo sishambo hifokoama-rihinina yifimayafi,

ranimbohünda asu shafi hori ranambo munguambo sir,

mungambo hoafimbü, munguambo hifihünda

asu munguambo fi ra

Godimbo-hünda hihiro masowandifi-ndüri.

¹⁰ Asu se aheimbo Godimbo sesi sairambohönda nindou adükari bogorimbo-rowandürühi hiningima-rowandüri

ahandi ratüpuriratüpuriyorambohünda.

Asu aiana muṅgua hiḑi hiḑadiḑümüboyei,”
yahomo heirümayomo.

¹¹ Raniyo asükaiya hiḑboyahane
sünambeahindi nendi aḑindi tapuiyoani
tauseniyoy mirioniyoy-randeimbi-yomondi
yafambe hiḑborḑmayahi. Asu ai sapo
Adükari bogorindi niḑarḑfondi ranahambo,
yimbuyimbu yaṅgiri niṅgoweimbi moatükuni-
mayo, asu boagiri nindou-memo ranaheimbo
muṅguambo wakiyomo türu houmbo
maniṅgomo. ¹² Raniyomo asu ai puküna
heirüyomondühi yahomoya,

“Sapo Sipsip Niḑorḑ hiḑfokoamefiyu ranai ana
nindou aboedi hamḑnd-ani.
Asu ai hiḑandḑmbo ṅgḑniḑdi,
muṅguambo aboedi moatükuni,
aboedi fiḑriḑfe,
ṅgḑniḑdi ra mbḑsemündu-amboane.

Asu muṅguambo nindou ranahambo
ndürümbḑ adükar-ani mbḑsei-wamboane,
ahambo hiḑhiḑi-hiḑhiḑimbiḑi-horḑmboane,
asu ahambo hiḑhiḑimbiḑi-horḑmboane,”
yahomo houmbo heirümayomo.

¹³ Raniyo hiḑborḑyahane, muṅguambo
moatükuni sünambe eṅgoro, hiḑi ndaniḑü
eṅgoro, hiḑambe ragu hoarehi eṅgoro, asu
muṅguambo moatükuni siḑiḑwara-ambe eṅgoro
ranai rarḑhi heirüyeihḑ seiya,

“Nindou sapo ahandi adükari bogorindi
niḑarḑfondi-wami amaru
asu Sipsip Niḑorḑ amboani ranahafaniḑmbo
muṅguambo ai hiḑhiḑimbiḑiḑü-pḑramboane

adükari ndüreimb-anafani mbiseiyei-
 amboane
 ahafaniambo hihifi-hihifimbeyei-amboane
 asu ai nginindi mbisowandifand-amboane,”
 masei. ¹⁴ Asu yimbuyimbu yangiri nngoweimbi
 moatükuni ai rarihi simbori hoafiyeih
 seiya, ‘Anihond-anesi,’ masei. Raniyomo
 asu nindou boagiri-memo ranai yiriyimbu
 pusiru nimarimombo heirunambo ahafaniambo
 kakisaoruprühi aboed-anafani mehomopiri.

6

*Sipsip Nimori ai nimi hori ra
 kiboakimarihendi*

¹ Asu ro hoeiriheandane, Sipsip Nimori ranai
 sapo nimi hori masihfeyo 7 ranahandambo
 mam kiboakimareandi. Asu ro himboriyahane,
 sapo yangiri nngoweimbi moatükuni
 yimbuyimbu-mayei ranahandambo mam ai
 pukuna nimoamondihoafi nou yare wambo
 hoafiyowohü yahoya, “Se sühöfi!” meho.

² Raniyah asu himboyahane hos kifohi
 ranahambo hoeimarheandi! Nindou hos
 semündü hu-randeimbi ranai yifiahondi
 semündü-haya mamaru ranahambo adükari
 bogorindi at masagado. Ai yifariyu
 titaboarifoare-randeimb-ani asu ai yifariyo
 titaboari-foefembohünda asukai hihirifi mahu.

³ Raniyu asu Sipsip Nimori ai yimbu
 noufimbimi nimi hori ra kiboakimareandi. Asu
 ro himboriyahane, yimbu noufimbimi yangiri
 nngoweimbi moatükuni ranai hoafiyowohü
 yahoya, “Se sühöfi!” meho. ⁴ Raniyo asu

hos hamburi ranai tükufe masino. God ai hos semündü hu-randeimbi nindou-mayu ranahambo nginindi masagado. Nginindi ra aboedi nngombo hohoanimo raguanambofihí asu yifiari hohoanimo síhefeyoani yifiariyowohü simbori hífokofirü-mbohünda nginind-ane. Ahambo ami-yomondi pisao adükari masagado.

⁵ Raniyu asu Sipsip Nimori ai ngimi noufimbí nimi hori ra kíboakimareandi. Asu ro hímboriyahane, ngimi noufimbí yangiri nngoweimbi moatükuní-mayo ranai hoafiyowohü yahoya, “Se sühöfi!” meho. Raniyo asu ro hímboryahane, nimbandi hos ranai maningo. Hos semündü hu-randeimbi ranai nimbori simongori-ferambo waramberamündü haya manüngu. ⁶ Asu ro hímboriyahane, yangiri nngoweimbi moatükuní yimbuyimbu mamarei ahei mbüsumo hoafi mamí rahurai yare hoafiyowohü yahoya, “Sesi mbonimbo-marundümo. Mamí kirogram wit ra ten kinafihí yibobondowandi. Asu bari ngimi kirogram ra ten kinafihí yibobondowandi.* Nga asu se mandífe wer-ane asu wain ranana moaruwaimbo-ndowamboyafi,” meho.

⁷ Raniyu asu Sipsip Nimori ranai yimbuyimbu noufimbí nimi hori ra kíboakimareandi. Ro hímboriyahane, yimbuyimbu noufimbí yangiri nngoweimbi moatükuní ranai hoafiyohü yahoya, “Se sühöfi!” meho. ⁸ Raniyo asu

* **6:6:** Kaki ra rani sesi pemimbohünda adükari hamind-ane. Adükari yifiarimbo simboani nindou ai sesi simogodühí rahurai kaki ranifihí pemiyei arihündi.

himbayahane, anjüsü futireandeimbi hos ra maninjo. Nindou hos semündü hu-randeimbi raniwami mamaru ahandi nduri ranana Yifeimb-ane. Asu Yifiafi Ngoafi ahandi sungu maho. Nindou hifihi animboei ranaheimbo yimbuyimbu-mbore yibobomareandi. Mami bidifiri ranaheimbo yifiafi, wembo, angunu asu nimambeahindi ninihondi moaruwai ranambo hifokoe-fe-ndurimbohündambo God ai ahafanimbo ng+n+ndi masagap+r+.

⁹ Sipsip Nimori-mayu ranai hondahufimbi nimi hori kibokimareandi. Raniyah+ asu ro hoeir+heandane, ninihondi hifokoe-fe mandifembo fondi-mayo rani-hoarehi yifiafi yangiri aniboadei ra hoemariheandi. Sapo nindou ra Godindi hoafi wataporimborihü asu anihondumbo ahandi hoafi ranahambo hoafiyei marihündi ranimbohünda hifokoa-mar+hindür+yei yifiafi raniyei. ¹⁰ Raniyei asu ai pukuna rarihi hoafiyehi seiya, “Moani adukari hamindi bogori, sür+hoeimbi+yafi hawa asu anihond-anafi! Ro nungunimbimbo hibad+mandihundi se nindou hifihi amarei ranaheimbo yibobondo-wandürühi tinirifo madabaduri sapo yihofimbo hifokoa-mar+himuni ranambohündambo?” sei düdumehindi. ¹¹ Raniyo asu mamami aheimbo hoandari hoeari kifohi yimbundurühi awi akidou gedühi safi nimandei yahomo houmbo hoafiyomondühi yahomoya, “Asu sungunambo-animbo sihei mami ratupuriyei-rihündeimbi nindou-anei asu wandafi-mami ranaheimbo hifokoa-mbürühindür-amboane, sapo siheimbo hifokoa-mar+hindür+ nou,” mehomu.

12 Ranıyo asu Sipsip Nımorı-mayu ranai nımi horı 6 ra kıboakımareandı. Ranıyo asu ro hımbayahane, adükarı hıfıhe ranai tüküfeyowohüyo, hüfıhamındı ranai nımbokoanı nahurai nımbıranı-mareandı. Asu amoamo ranai moanı muŋgunambo horı nahurai hamburımayu. 13 Ranıyo asu mupui ranai hıfını fırbadıyıfoai pütapımayo sapo hanğırı werınambo nahurai fimbomoranda hıfokoakoayo nou. 14 Asu sünü ranai awarıhoaihüyo sapo nımiharıfıhı nını moatükunı ŋgamondefeyo nou. Asu muŋgambo hıfı wafu asu airan ranı-poanıambo ranai nımarıfondıhındı ranıhündambo fırboadıhoai haya ho marandı.

15 Ranıyo asu hıfınındı bogorı nındou, gafman hıfandı-rundeımbı ami-yomondı bogorı, napo afındeımbı, ŋgınındı hıfandı-rundeımbı, moanı ratüpurıyei-rıhündeımbı, kaka semındımbohünda ratüpurıyei-rıhündeımbı nındou muŋguambo ranai nımoei ambeambe asu honğu hoarehı dıbonapımehindı. 16 Ranıyei asu ai hıfı wafu, nımoei yıtıfo ranaheimbo rarıhi hoafıyeihı seiya, “Yıhoefı wamı se pıyei gabudıhimunan-anıambo asu nındou sapo ahandı nımarıfondıwamı amaru ranai hoeifekoate-yumunühi asu Sipsip Nımorı ranai ŋgınındı-yomunıkoate-mbiyumun-amboane. 17 Ahafandı ŋgınındıyowohü nındou dıdıyei ai moaruwai hohoanımomayeı ranaheimbo tıŋırıfo saıambo sı ra ndeara tüküfemboanesı, ŋga asu nındou dıdai ranahambo moan-ane mambüsa?” masei.

7

*God ai Israer#hündi 144,000 nindou ranahe-
imbo sürü pamareandürü*

1 Munḡuambo rani-moatükuni ranai refehayambo-yoane, asu ro hoeir#heandane, sünambeah#ndi nendi yimbuyimbu ranai hifi munḡuambo yimbuyimbu rani h#mborani-kim# waran#ründümo man#ḡgomo. Raniyomo asu yimbuyimbu weri ra k#k#h#ründümo warambe man#ḡgomo. Ranan#mbo asu weri ranai ḡgiri# mam# ai-amboani hifi rani#h#ane, sir#wara ambe#ane, hoe#ane asu n#mi rani#wam#ane ra ḡgiri# weri#ndo yahomo houmbo.

2-3 Raniyah# asu ro hoeir#hinane, sünambeah#ndi nendi mam# ranai hüf#ham#ndi süfuan#poedi God yanḡgiri# nüḡgumbündi#mayo sürü pare-randeimb# semündü haya masüfu. Asu raniyu sünambeah#ndi nendi yimbuyimbu-memo sapo God ḡgiri#ndi masagapura hifi asu sir#wara moaruwai-mbofembo-memo ranahamumbo puküna miḡgiyu hoafi#yuhü yahuya, “Awi se hifi, sir#wara, asu n#mi napo ranahambo n#mai yowan# moaruwaimbo-fepoani. Nga yi#hoefi God#ndi ratüpur#yeyi-r#hündeimb# ranaheimbo ahei giri#bod# ham#ndi#wami# sürü pare-randeimb#nambo pand#hundani#mbo, se rani# moatükuni moaruwaimbo-ndundi,” mehu.

4 Nindou ranaheifi# sürü apaiaro ra h#mboyahane, 144,000-mayo. Nindou ranai ana 12 mam#sir# Israer#hündi#yeyi asu ai mamami# mam#sir# ranambeah#ndi 12,000-yeyi.

5 Sudandi sir#ambeah#ndi 12,000,

Ruben+ndi 12,000,

Gad+ndi 12,000,

⁶ Asand+ 12,000,

Naptarind+ 12,000,

Manasend+ 12,000,

⁷ Simion+ndi 12,000,

Rifaind+ 12,000,

Isakar+ndi 12,000,

⁸ Seburun+ndi 12,000,

Sosep+ndi 12,000

asu Bensamin+ndi 12,000.

Ran+ nindou ranaheimboyo God ai wand-anei yahu sürü pamareandi.

Nindou Af+ndi ai God+mba hohoan+moyeih+ aboed-ani sei ar+hünd+

⁹ Ran+moatükun+ ranai refehayambo-yoane, asu asükaiya hoeir+heandane, nindou af+ndi ham+ndi ranai man+amboei asu ranaheimbo ng+r+ mamai amboa tapuindür+. Nindou

ranai ana munquambo h+f+hünd+, munquambo sir+, munquambo fi-hoear+, asu munquambo hoafümbi-yei man+amboei. Ai God+ndi

n+mar+fond+ Sipsip N+mor+mayu ranahand+ hanq+foani-yei kifoh+ hoear+ yihuruyei mbur+hü asu h+h+fi-h+h+fiyehi mbeyemü waramber+hümündi hehi bur+mayeri. ¹⁰ Ai

puküna hoaf+yehi seiya,

“Y+hoeff+ God ai adükari bogor+ndi n+mar+fond+wam+ amaru

asu Sipsip N+mor+d+bo y+hoeff+mba aboedambo-r+neamuni ar+nandi,”

masei. ¹¹ Sünambeah+ndi nendi munquambo ai bogor+ nindou-yomo asu yang+r+ nonngoweimbi

moatükunî yimbuyimbu-mayei ranîyei ai
 Godîndî nîmarî-fondî ranahambo wakîrîhi hehi
 burîmayei. Ranîyei asu ai Godîndî nîmarî-
 fondî ranî hanğifoanî pütapîyei amoyareimbo
 Godîmbo hohoanîmo-rîhorühî aboed-ani
 masahündo. ¹² Ai seiya,

“Anîhond-ane!

Yîhoefî God ranahambo hoafîyefîhüya,

‘Ai hîmboamupui-randeimbî,

aboedî fifireandeimbî,

ndürî adükarümbî,

asu hîfandîmbo ŋgînîndeimb-ani.

Koadürümbo koadürümbo ahambo
 hîhîfîndîhurühî aboed-ani,
 mbîsefîmboane,”

masei.

¹³ Ranîyo asu boagîrî mamî ai wambo
 hoafîyundîrühî yahuya, “Nindou didîyei
 hoandarî hoearî kifohî ra güdîmarîhinda?
 Ai nahani-poedîyeia?” mehu. ¹⁴ Ro
 sîmborî hoafîyahîndowohü sahiya, “Ape, se
 fifîrarowandî,” masahî.

Ai yahuya, “Nindou ranai tîŋîrîfoyo asu
 asübusî afîndî ranambeahîndî aboedambo
 tükümehindî.

Ai Sipsip Nîmorîndî horambe ahei hoandarî
 hoearî boboemari-hünda kifohîmayo.

¹⁵ Ranîmbo-hündamboane, ai Godîndî nîmarî-
 fondî hanğifoanî anîmboei.

Ai ahandî worambe nîmbî-nîmbîsi
 ratüpuriyei arîhündî.

¹⁶ Ai ŋgîrî asükaindei wembombondei asu
 amîndanîŋo-mbondei.

Hüf#hamindi ranai ngiri aheimbo
tagindandüri,
asu hüfü amboa ngiri tagindandüri.

17 N#imboe sapo sipsip n#imori adükar#i bogorindi
n#imari#fondi mbusümondühi anüngu
ai ahei h#ifand#randüri#randeimbi#ndümbui.
Ai aheimbo ndemündündüri ngu yang#iri
n#ingombo hoe sowahi tükündahimboyei.
Asu God ai ahei h#imboar#ambeahindi
aran#h#imboaho gedüherümbui,”
mehu.

8

*Sipsip N#imori ai 7 noufimbi n#imi hori ra
k#iboak#mareandi*

1 Sipsip N#imori ai 7 noufimbi n#imi hori
ra k#iboak#mareanda asu bodi#foahü sünambe
n#imi emündü boefoaimbo nahuraimayo.
2 Raniyo asu sünambeahindi nendi 7 Godindi
hang#ifoan#i man#ingomo ranai fufun#i 7 ra
waran#i#maründümonda hoeimar#i#heapuri.
3 Asu sünambeahindi nendi ngörü ranai
God#imbo fis#ingarü aboedeimbi mandife
has#ihon#i ran#i#kim#i tüküfi manüngu. Ai
gor h#ip#iri ranambe fis#ingarümbi moatükun#i
foerümbi warambemaramünduwa ahambo
fis#ingarümbi moatükun#i a#indi ra masabudo.
Ai God#imbo ran#i#moatükun#i ahand#i nendi
mun#u ranahei d#i#d#i#bafife hoafi ra#kapeihü
si#hefembohünda masabudo. Aiana gor#nambo
nafeimbi has#ihon#i Godindi n#imari#fondi fik#imi
an#ingo ran#wami digembui. 4 Raniyo asu
fis#ingarümbi moatükun#i hai tik#iri#marandi#mayo

hasiheimi ranai Godindi nendi-yafe didibafife rani bitapire haya sunambeahindi nendi ranahandi warambeahindi Godindi hangifoani mahafo. ⁵ Raniyu asu sunambeahindi nendi-mayu ranai fisinjarumbi moatukuni hipiri ra semundu haya Godimbo sesi mandife hasihoni-mayo raniwamini nendi hai siramundi foare mbura hifini pimareandi. Asu rani-simboani nimoamondi-hoafiyohu, fu afindi-afindiyohu, wabusuriyohu hifihemayo.

⁶ Raniyomo asu sunambeahindi nendi 7 fufunji wamberundumo maningomo ranai ndeara fufunji-mbo yahomo houmbo-memo.

⁷ Sunambeahindi nendi mamifoufimbimayu ranai ahandi fufunji ra fufunji-mayuwa asu hoeweri ranai hoe ngisihari ngini nendi nimoehi nahurai putapiyowohuyo asu hai ranai hori bitapire haya hifi raniwami pimayo. Raniyo asu ranambo hifi mamifunji bidingiri, nimi mamifunji bidingiri asu munquambo mamami wohi yangiri ra hai tikiramarandi.

⁸ Raniyu asu yimbu noufimbisunambeahindi nendi-mayu ranai ahandi fufunji ra fufunji-mayu. Asu mamimoatukuni moani adukari hamindi hai tikirandeimbi nimoehi wafu himboyoweimbi ra siriwara-ambe pifeyoani mahano. Raniyo asu siriwara mamifunji bidingiri ranai horimbofe tukumefeyo. ⁹ Raniyo asu yangiri ningoweimbi moatukuni mamifunji bidingiri-mayo siriwara-ambe ranai yifisafiyowohu asu sipmamifunji bidingiri siriwara-ambe hei arihundi ranai rani-moatukuni ranambo nimbiri mafoareandi.

¹⁰ Ran+yu asu ng+m+ noufimb+ sünambeah+ndi nendi ranai ahandi fufuñ+ fufuñ+mayu. Ran+yo mupui mam+ adükari ranai siñari hai nahurai yiyowohü sünambeah+ndi firefoai hoe asu apoar+ndi hori hoe ng+m+ bidiñri ranambe pi+mayo. ¹¹ Mupui ranahandi ndür+ ranana Hühütimb+ Moatükun+yo. Hoe ng+m+ bidiñri ranai hühütimbü tükümeñyowa nindou af+ndi ranai si+m+ndei hunda yif+mayei sapo ai hühütimbü wambo.

¹² Asu yimbuyimbu noufimb+ sünambeah+ndi nendi ranai ahandi fufuñ+ fufuñ+mayu. Asu hüfiham+ndi ng+m+ndambo, bidiñri amoamo ng+m+ndambo, bidiñri mupui ranaheimbo har+mendüra asu ahei si ranai ng+m+ndambo bidiñri nimbirañ+mareandi. Ran+yo asu rani-simboani ng+m+ndambo bidiñri siyo asu ng+m+ndambo bidiñri nimb+ ra si ak+dou amboa tüküfekoate-mayo.

¹³ Ran+yo asu ro himborayahane ndusi+kori nimoamo youyu wak+mareandi ai puküna hoafi+yuhü yahuya, “Hi+poani+mboembou-anei, hi+poani+mboembou-anei, hi+poani+mboembou-anei, nindou hifiñi an+mboei se! Sünambeah+ndi nendi ng+m+ ranai ahamundi fufuñ+ ranambo fufuñ+ndi+mondani, moaruwaimbofe moatükun+ af+ndi tükünd+femboe,” mehu.

9

Hondahüfimb+ noufimb+ sünambeah+ndi nendi ai fufuñ+mayu

¹ Hondahüfimb+ noufimb+ sünambeah+ndi nendi-mayu ranai fufuñ+mayuwa mupui ranai

sünambeahindi hifina firefoai pimayowa hoeimarheandi. Raniyo asu ahambo hifambe akim+ kaikoate raguhondü hanümbimayo ranahandi yipur+ sübüdr+hefembo ki masemüdü. ² Mupui ranai ki ranambo hifambe-mayo ranahandi yipur+ ra sübüd+mar+hendamboyo, asu has+heim+ afindi tüküfefeyo hai adükar+ hifambe horombo nahurai. Has+heim+ tüküfefeyo ran+nambo hüf+ham+indi asu sünü ranahambo gabudi-mafoareanda nimb+ mamaro. ³ Raniyo asu wohi-yit+hi ranai has+heim+ ra h+n+ng+r+hi hehi hifin+ pütap+mayei. Asu ai hifin+indi ng+n+indi aheimbo masagadüra arühüpoahünd+ nahurai nindoumbo kiar+mböhünda tükümeindi. ⁴ “Se wohi, n+m+ asu amur+ moatükun+ yang+r+ hifin+ burayo ranahambo ana moaruwaimbo-nd+himboyei. Nga moan+ sapo nindou daboe ahei gir+bod+ ham+indi-wam+ God ai wand-anei yahombo moatükun+ pefekoate-mayei ranaheimbo-an+imbo moaruwaimbo-nd+hindür+,” meho. ⁵ Wohi-yit+hi ana nindou ranaheimbo hifokoe-fe-ndür+imbo hoaf+ ra moai yangoro, nga moan+ aheimbo hondahüfimb+ amoamo an+imbo afindi ham+indi asübus+ ndahündür+ yaho hoaf+mayondür+. Nga afindi ham+indi asübusümb+ ana sapo arühüpoahünd+ kiaroan+ asübusayo nou-an+imbo ramb+feyowamboane. ⁶ Hondahüfimb+ amoamo ranambe nindou ranai yif+imbo yifir+ndei-mboyeis+, nga asu ai ng+r+ yif+ndei. Ai yif+imbo hohoan+mo-ndeimboyeis+, nga asu yif+ ranai aheimbo gübüsüboadearümboe.

⁷ Wohi-yit+hi ranai ana, sapo hos yifiar+imbo

hombo sei hehimbo rawehindi nou-mayei. Ahei mbiroambe ana sapo adükarî bogorîndî at gorînambo nafümbî nahurai-ane amarondürî. Ranane asu ahei ngusüamboarî ranana nindou-yafe nahurai-ane. ⁸ Ahei mbirînanî ranana nîmorehi-yei mbirînanî nahurai hoandarîyo hayamboane asu yahafî ana adükarî pusi raion ahandî yahafî nahurai-anendürî. ⁹ Ahei misîndî ranana ainî-nambo nafümbî nîmînehoarî nahurai-anendürî gabudîfoa-reamboayo. Asu fihoafî ahei mbanendînambo ranana sapo nîmarîfondî hosîfihî nafîyo kifeyoanî kife hüramîndî haya yifiarîmbo füsühoasümbî ahei yahurai-ane. ¹⁰ Wohî-yitîhî ndînîndînambo kiarei arîhündî ranana sapo arühüpoahündî nahurai-anei. Asu ahei ndînîndî ranînambo nindoumbo hondahüfimbî amoamo asübusî sehi arîhündî. ¹¹ Ranî-moatükunî aheimbo ana sünambeahîndî nendî bogorîmbofi hayamboani hîfandarandürî. Sünambeahîndî nendî ranai ana sapo hîfambe akîmî kaikoate ragu hamîndî hanîweimbî ranahambo hîfandandeimbî nindou-ani. Ahandî ndürî Hîbru-yafe hoafînambo ana Abadon-ani. Asu Grik-yafe hoafînambo ana Aporion-ani. Hoafî ahandî nîmîndî ra moaruwaimbore-randeimb-ani.

¹² Weangurühîdidî tîrîrîfo afîndî ranai ana ndeara muᅅgumayo. Nga asu süᅅguna awi yimbu afîndî tîrîrîfo amboanî tükündafîne-amboyafe.

¹³ Sünambeahîndî nendî 6 noufimbî-mayu ranai fufuᅅî-mayuwamboyo, asu gorînambo nafümbî sesi mandîfe hasîhonî yimbuyimbu daburüdümbî Godîndî haᅅgîfoanî manîmboei

ranambeah#ndi hoafi ranai tüküme Feyowa h#mbor#mayahi. ¹⁴ Sünambeah#ndi nendi 6 noufimb# fufu#eimbü-mayu ranahambo hoafi ranai yare hoafi#yondowohü yahoya, “Sünambeah#nd nendi yimbuyimbu adükari hoe ahandi ndüri Yufretis ki#mi karabus#yafu an#ngomo ranahamumbo koandi#hawapura mb#homond-amboane,” mehondo. ¹⁵ Raniyo asu sünambeah#ndi nendi yimbuyimbu-memo ranahamumbo karabus-ambeah#ndi aboeda koamar#houpura mahomo. Ai ndeara hapondani, ndani si, ndani amoamo, ndani h#mban#fih# nindou #g#m#ndambo bi#di#fri# ranaheimbo hi#fokoe#fe-ndüri#mbohünda naf#r#ündümo houmbo hi#fandu man#ngomo. ¹⁶ Ami ai hos ran#wami nindou-memo ranana tapuiyoani yimbu handret mirion-ane (200,000) mehomonda ro h#mbor#mayahi.

¹⁷ Raniyah# asu ro yafogoad#nambo nahurai hos raniyei asu nindou hos sowandümo homorundeimb# ra hoeimar#heandi. Ahamundi ni#m#nehoari mi#s#ndi#hü magüdundi ra hai imami nahurai hamburi-mayo, ni#mbandi asüdübo, asu an#sühi safi nahurai mapaiaro. Hosi-yei m#biro ranana adükari pusi raion#ndi m#biro nahuraiyo. Raniyo asu ahei yahamon#ndi hai, has#heim#, asu ni#moei sarfa imamiayo nahurai ranai tüküfe haya maho hoango. ¹⁸ Raniyo asu #g#mi moatükun# hai, has#heim#, asu ni#moei sarfa imamiayo nahurai hosi-yei yahamo tüküme Feyo ranambo ni#morehi nindowenih# #g#m#ndambo bi#di#fri#-mayo ra moaruwaimbo-mareandüri. ¹⁹ Hos ranahei #g#n#ndi referambo

moatükunî ranana ahei yahamo asu sendanî ane amarondürî. Ahei sendî ranana amoasîrî mbîro nahurayondürî hayamboane asu ranînambo nindou moaruwaimbo-rîhindürî arîhündî.

²⁰ Nîmorehî nindowenihî bîdîfîrî moaruwai hamîndî moatükunî ranambo hîfokoefendüra yîfîkoate-mayei ai awi moai ahei hohoanîmo ŋgorü-süŋgurîhindî. Asu moai tîkai god sîsamî ahei warîna nafîmarîhündî ranahambo daboadanambo-rîhindî. Asu ai moai moaruwai nendî hîfî ndanîhünda ranaheimbo ŋgusüfo pefe hohoanîmo ra hînîŋgîrîhindî. Asu tîkai sîsamî god aheihoarî gor, sirfa, bras, nîmoei, nîmî bîdîfîrî ranînambo nafîmarîhünda hîmboarîyo, hoafî hîmboarîyo, asu hoahoango-rakoate-mayei ranahambo amboa ai moai ŋgusüfo pefihümbö hohoanîmo ra hînîŋgîrîhindî. ²¹ Asu nindou ranî-mayei ranai sapo ai nindou hîfokoarîhi, tîbagîrîhi, nîmorehî sîsîhîmo, nindowenihî bîrabîrîyei asu hümbühünîyei marîhündî ranahambo amboanî ai moai hînîŋgîrîhindühî aboedî hohoanîmo süŋgurîhindî, ŋga wanî.

10

Sünambeahîndî nendî mamî ai Sonîmbo buk masagadowa masesu

¹ Ranîyahî asu ro hoeirîhinane, sünambeahîndî nendî ŋgînîndî mamî ranai sünambe tüküfi haya makusu. Ai mburüŋgainambo gabudîfoarerî haya asu ahandî mbîro wafusîfoahü foforahoeimî ranai wakîyo tûmarerî. Ahandî ŋgusümböarî ana hüfîhamîndî nahuraiyo asu ahandî tîŋarî yimbu ana hai nahuraiyo. ² Ai

ahandi warambe buk akidou skror* ra, ŋgure waramberamündü hayamboyu. Raniyu ahandi warihondü tɨŋari ra siriwara-ambe türeandi asu kadüdi tɨŋari ra hifiwami tümareandi. ³ Asu ai puküna hamindi raion hoafayo nou hoafimayu. Ai hoafiyu hayamboyu-ane asu nimoamondi-hoafi 7-ambe ramindeimbimbo hoafimayu. ⁴ Nimoamondi-hoafi ranai hoafimayuwa rani-simboani ro ndeara ahei hoafi ra sürü papimbo yangirimayahi. Nga asu sünambeahindi hoafi mamani ranai hoafiyohü yahoya, “Nimoamondi-hoafi 7 hoafimayo ra se weindahindo-wamboyafi, nga dibonapi-ndowandi. Asu se bukifihü hoafi ra sürü papindamboyafi,” mehondiri.

⁵⁻⁶ Raniyu sünambeahindi nendi siriwara-ambe tɨŋari türe asu hifihö türe maranda hoeimarhini-mayu ranai sünambe ahandi warihondü warini nimoamore mbura God koadürümbo-koadürümbo anüŋgu ahandi ndürinambo anihondümbo hoafimayu. Ai sünü, hifi, siriwara asu muŋgu moatükuni ranambe engoro ra nafimarandi. Sünambeahindi nendi ai hoafiyuhü yahuya, “Ndeara God ai muŋgu-moatükuni moendifemboayu si ra muŋgumbo yahomboane, nga asu ŋgiri ai gedühi hibada ŋgu. ⁷ Nga asu 7 noufimbisünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi fufuŋi fufuŋnduan-animbo, asu God ai ahandi hohanimoju dibo masihendi ra moendindeambui. Rani-moatükuni ranahamboyu ai

---

* **10:2:** Skror ra pepa hoandarini miharifihü ŋgamondifeimb-ane.

ahandi ratüpur+yomo-rundeimbi asu hoafi hoafiy+mo-rundeimbi-memo ranahamumbo watapor+imbo-marapuri,” mehu.

⁸ Sünambeah+indi hoafi ro horombo hoaf+mayowa himbori-mar+ham+indihi ranai asükaiyo hoafiyond+rühi yahoya, “Se ngafi buk akidou skror sünambeah+indi nendi tñari sir+warra-ambe türe asu hif+hü türe haya anüngu ranahandi war+wam+ boare anaŋgo ra ndowand+fi,” meho.

⁹ Ran+yahi asu ro sünambeah+indi nendi-mayu ranahambo sowana ha buk akidou ra mb+senda sahehea düdumeheando. Ran+yu asu s+mbori wambo hoafiyund+rühi yahuya, “Se buk akidou ra ndowand+fi mbunda dowad+fi. Rani-moatükuni ra s+hafi bodoambe d+d+ham+indi+imboe. nga asu s+hafi yafambehü ana efu hoe nahurai aboedi apar+indi+imboe,” mehundi+ri.

¹⁰ Ran+yahi asu ro ahandi warambeah+indi buk akidou-mayo ra saham+indi hehea sahas+hane, rani-moatükuni ranai efu hoe nou wand+ yafambehü aboedi apar+mayo. Nga asu sahasi hiniñg+ri+he heheamboyahane asu wand+ bodoambe d+d+ham+mayo.

¹¹ Ran+yu asu wambo yare hoafiyund+rühi yahuya, “Asükaindafi se munquambo sir+hündi, hif+hündi hoafi asu bogori nindou af+indi ranaheimbo nini-moatükuni tüküfemboayo ra watapor+mbondandi,” mehundi+ri.

11

Yimbu nindou ai hoafi bokamar+heneandi

¹ Ranıyo asu wambo simongorife-rambo nımıharı nımındı nahurai sendıri mbura hoafıyuhü yahuya, “Nımıharı ranambo ngafı Godındı worı asu ahambo sesı mandıfe hasıhonı ra simongorı-ndowandı. Asu nındou dıdıyei worı ranambe amarei ranaheimbo tapuındafındırı. ² Nga asu Godındı worı ranahandambo papı weıdanı anıngo ranana yowanı se simongorı-ndowamboıafı. Ranana sapo nındou Suda-yafe ndıfo ranaheimbo hınıngımefeyo-ane. Ranı nındou ranai-anımbo Godındı ngoafı adükarı ranahambo 42 amoamombo pühındeı kıkımıboadı-hımboıeı. ³ Rananımbo asu ro nındou koandıheheapıra afındı hohoanımo-yomombo hoearı güdüne hena wandı hoafıyaheımbı hoafı hoafombohünda kodamboıafanı. Rananımbo ai Godındı hoafı ra wataporımbo-ndınamboıafanı 1,260 si aho ranambe,” mehundırı. ⁴ Nındou yımbu ranai ana sapo orif nımı yımbu asu ram hai yımbu muıguambo hıfı ranahei Adükarı anııgu ranahandı hanııfoan-ane anımbafanı. ⁵ Nındou yımbu ranahafanımbo düdı ai moaruwaimbo-fepırımbo ehu ana, asu ahafandı yahamo-nafı hai ranai tükündıfehü ranı-moatükunı ranambo ahafanımbo moaruwaimbofe-pırımbo nındou ranaheimbo hai tıkırında-ndırımboe. ⁶ Ai ngınındı sowandıfanımbo-anafanı Godındı hoafı bokarıhefembo simboanı sünambeahındı hoe kosıwa kıkıhemındımbo ra. Asükai ai ngınındı sowandıfanımbo-anafanı hoe ra horı nahuraimbofe tüküfembo amboa. Asu

hifinindi nendi aheimbo moaruwai moatükunî refeyoanî moaruwaimbo-fendürimbo amboa ahafandî hohoanimo süngu refembo asafanî ra randineamboyafanî.

⁷ Godindî hoafî ra ndeara wataporimborinî moendineandan-animbo nîmambeahindî ninihondî hifambe akimî kai-koateimbî ranambeahindî tüküfe arandî ranai aibabidimbo yifiarindimboe. Ai ahafanimbo ngasündeapirî haya hifokoa-ndeapirîmboe.

⁸ Asu ahafandî yifi-nimoko ranai ngoafi ranahandî bogorî nafinî yagodimboyafanî, sapa ahafandî Adükari nîmî keimbî karîhendeimbî fihî tikoründümo pamarüwuri houmbo hifokoarüwurühî. Adükari ngoafi ranahambo kafoefe hoafî ranana Sodom asu Isipîyo.

⁹ Mungua hifihündî nindou, mamamî sirî, mamamî hoafümbî asu mamamî fi-hoearî ai ngîmîyo mbura ngorü sinambo hombo hüfünimboyo ahafandî yifi-nimoko ra hibudundihü-pirîmboyeisî, nga asu ngîrî hifî kandîhipîrî. ¹⁰ Hifî ndanîhündambo nindou ai hîhifî-hîhifî-ndeimboyei sapa nindou yimbu ai yifîmefandî ranahambo. Ai sesesî-ndeihi hîhifî-hîhifî-ndeihi asu aboedî napo simborî saindeimboyei nindou yimbu Godindî hoafî hoafiyafanî-rînandeimbî ai nindou ranaheimbo afindî hamindî tîñîrîfo masabînandürî ranimbo.

¹¹ Ngîmîyo mbura ngorü sinambo hombo hüfünimboyo yangîrî nîngombo yafui ra God ai koamafoareanda kosi ahafandî fiambemefeyowa ai botîmefîneanda, asu nindou munquambo ai ndarîhi hoeirîhipîra mayowa

yihimbomayei. ¹² Raniyo asu Godindi hoafi hoafiyafani-rinandeimbi ai himbori-yafandane, sunambeahindi hoafi mamı pukuna ahafanımo hoafiyopıruhı yahoya, “Mborai ndühi sühüfani,” meho. Ahafanımo hıfokoa-marıhipıri ai himboapoyeiane, asu ai mburıngai bitapırine hena sunambe mahahüfani.

¹³ Asu rani-sımbolanı hamındı hıfıhe afındı ranai tüküfehüyo, adükarı ngoafı ranahandambo mamı bıdıfıri bırefoai pütapıyowohü asu 9 bıdıfıri nıngohüyo 7,000 nımorehı nindowenihi ra hıfokoako-mafoareandüri. Nindou bodımondı yangrı manıboadei ai yihımboyeihı God sunambe amaru ranahambo adükar-ani masei.

¹⁴ Yimbu noufımbı tıngırifo ranana ndeara muıguyomboane, nga se himborıyei ngımi noufımbı tıngırifo ranai ndeara akımi tüküfembo yahomboane.

Sünambeahındı nendı 7 noufımbı ai fufunımayu

¹⁵ Raniyo asu sünambeahındı nendı 7 noufımbı ai fufunımayu. Raniyo asu sünambeahı nindou afındı hoafi ranai pukuna hoafıyeihı seiya,

“Ngınındı semındı hefe muıgua hıfı ra
 hıfandımo ana
 sıhefı Adükarı
 asu nindou sıhefımo aboedambofe-
 munımo kamafoarırı Kraıs ahafand-ane,
 asu ai-anımo koadürümo-koadürümo
 hıbadambui,”

masei ¹⁶ Raniyomo Godındı hangıfoanı 24 boagıri nindou ahamundı nımarı-fondıwamı mamarımo ranai hıfını yırı-yimbu pusıru

mbiro pütapiyomo mburu Godimbo aboed-ani mehomo. Ai hoafiyomondühî yahomoya,

17 “Adükari, se God muᅅguambo ᅅᅅinindeimbanafi.

Seana haponda animbafi,
horombo manimbafi!

Sihafi ᅅᅅinindi ra sowandifi hawa
asu muᅅguambo hifi piyafi hawa hifandara
hafi
ranahambo sihambo ro hihifarîhunini.

18 Hifi ndanihünda nindou ai ᅅᅅinindimayei
sapo sihafi ᅅᅅinindimbo si ra tüküme Feyowa,
asu yifiyeimbi nindou aheimbo yibobofendürimbo si ranambo tüküme Feyowa.

Sihafi ratüpuriyomo-rundeimbi,
sihafi hoafi hoafiyomo-rundeimbi asu
sihafi muᅅguambo nindou akidouyo adükariyo
sapo sihambo yihimboarîhunini
ranaheimbo aboedi moatükuni saimbo si ra
tüküfemboane.

Nga asu nindou didiyei hifi moaruwaimbo-
marîhindi
ranaheimbo moaruwaimbo-fendürimbo si
rani amboa ndeara tüküfemboane,”
mehomo.

19 Sünambeahi Godindi wori ranahandi yipuri
ra sübüdîhoehü asu ahandi nendimbo hoafi
fîramündü masîhendî bokis ra weindahîmayowa
hoeimarîhindi. Raniyo wabürüsüyo
wakîreandühî asu fuyowohüyo nîmoamonindi
hoafi ai pai kapeihü kîkîrandühîyo asu hifihe
tüküfehü kifohî nîmoei nahurai pütapîmayo.

12

Son ai nimorehi asu amoasiri adukari hoimareapiri

¹ Ranıyo asu sünambe moanı ranı-poanımo moatükunı ranai tüküme feyo. Ranı-moatükunı ranana nimorehi mamı ranaiyo. Ai hüfıhamındı hoearımbore güde hayamboyo asu amoamo ahandı yırüfoendı hoarehi pare mbura, 12 mupui atımbore ahandı mbıroambe kıkıfoare hayamboyo tükıfe manınggo.

² Nimorehi ranai ranümbıyo hayamboyo asu nımorı wakemındımo asübusı ranai ahambo tüküme fe ndowa asübusımo hoafı karıhoaimarandı.

³ Ramefeyowamboyo asu moanı ranı-poanımo moatükunı ngorü ranai sünambe tüküme feyo. Ranı-moatükunı ramefeyo ranana moanı adukarı hamındı amoasiri hamburıyu 7 mbıroweımbı, asu 10 daburüdümbıyu haya ahandı mbıro mamamı ranıwamı at 7 kıbodırıfoare hayamboyo tüküfi manınggu.

⁴ Ahandı sendı ranambo nıgımi bıdıfırı mupui kifihüramündı huhüyu asu sünambeahındı hıfına fıribadı-mafoareandı. Ranıyu asu amoasiri ranai nimorehi-mayo ranahandı fıkımi manınggu nımorı ra wakıdamındoanı mbundıhe dagadı yahuhaya.

⁵ Ranıyo asu nimorehi ranai nindowenihı nımorı wakımarıındo. Nindowenihı nımorı ranai-anımo adukarımbondıfi haya muınguambo hıfıhündı nendı ranaheimbo ain nımıharı ndemündü haya hıbadarümbui. Nimorehi ranai nımorı ra wakımaramındo-amboyo asu nımorı

ra kosiründümo houmbo God asu ahandi nimirifondi sowana mahafomo. ⁶ Raniyo asu nimorehi ranai fefoai haya nimi wohi furikoate-reandühi maho. Sapo God ai ahambo 1,260 si ranambe ningowanhi hifandimboane yahuhaya ngoafi didiboadore hiningimareandi raninambo.

⁷⁻⁸ Raniyo asu yifiari ranai sunambe pomarichoaiyo. Raniyo sunambeahindi nendi bogori Maiker ai ahandi sunambeahindi nendimemo rani-babidimbo amoasiri afindi-mayu rani-babidi yifiarimemo. Asu amoasiri ai asukaiyu ahandi nendi-babidimbo hihiriyafu yifiarimemo. Nga amoasiri adukari-mayu ranahambo yifiarambe ngasünduwuri houmbo, asu ahandi nendi-babidimbo sunambe gedühi ningombo yowanhi yahomo hemafoarupuri.

⁹ Raniyomo Godindi sunambeahindi nendimemo ranai amoasiri afindi-mayu ranahambo sowarndümo hifina pimarüwuri. Amoasiri ranai ana horombodidi hondüyu haya ahamboya, “Satan hifi ndanihünda nindou pafi-hoafira-randeimb-ani,” masei. Ai hifinindi nindou munguambo tikai hoafiyu-randeimb-ani. Raniyo ahambo ahandi sunambeahindi nendimemo rani-babidimbo sunambeahindi hifina hemafoarupuri.

¹⁰ Raniyo asu ro himboriyahane sunambeahi hoafi ranai pukuna yare hoafiyowohü yahoya, “Hapo-ana God ai shefimbo aboedambofemunimbo ra ndeara tüküfemboane.
Hapo-ana nindou God ai diboniyu hiningimariri ranahambo bogor-ani yahu nafuiyumboani!

Sapo nindou düdi ai Godindî himboahü
 nüngumbo
 sihefi wandafi mamî nimbî-nimbisi papi-
 hoafirandürî arandî
 ranahambo sünambeahindî hîhairündümo
 masaföarüwuri.

11 Sihefi wandafi-mamî ana Sipsip Nîmorindî
 horî
 asu ahandî hoafi anîhondümbö
 wataporîmborîhü marîhündî
 ranînamboyei ai amoasîrî-dîbo yifiarîyei ta-
 borî-marîhehindî.

Nindou ranî-mayei ranai ahei fimbo hohoanîmo-
 koate
 asu hoafi anîhondümbö wataporîmbo-
 marîhündî
 ranînamboyei amoasîrî-dîbo yifiarîyei ta-
 borî-marîhehindî.

Nindou ranî-mayei ranai yîfimbo yîhîmbokoate-
 mayei.

12 Ranîmbo-hündambo-anîmbo sünü asu
 sünambeahindî nend-anemo
 se hîhîfi-hîhîfîndîmo!

Nga hîfi asu sîrîwara se hîpoanîmboembou-
 anafe.

Satan ai ndeara ranîhü kusümbö wambo asu
 ahambo ngusüfo asürîrühane.

Ai ranîhü nîngombo ra gedühîyopoanî,
 nga bodîfo-ane ranîmbo fifîreamboani,”
 meho.

13 Amoasîrî adükari-mayu ranai ahambo
 hîfîna hemafoarüwuri ra ndare hoeireandanî
 mayoamboyu asu sapo nîmorehî nindowenihî
 nîmori wakîmarîmîndo ranahambo pare
 wamara hu. 14 Nga asu nîmorehî ranahambo

meso mbanendi nahurai masahundo. Mbanendi yimbu ranambo-animbo ai nindou niŋgokoate-reandühi amoasiri adükarî ranahambo didimombo diboai haya ŋgomböe. Asu ranihü ŋgo niŋgowan-animbo ŋgimi himbaniyo haya 6 amoamo ahambo hibadihündühi sesi ndahündomboyei. ¹⁵ Raniyo asu nimorehi ranahamboya hohoambu ranambo semindi mbihowamboane yahuhaya amoasiri ahandi yahamonindi hohoambu kamafoareandi. ¹⁶ Ai ramareandiyosi, ŋga asu hifi ranai nimorehi ranahambo mafarihendi. Hifi ranai yafadü boamareanda amoasirindi yahamonindi hoe tüküme Feyo ra sirimafoareandi. ¹⁷⁻¹⁸ Raniyo asu amoasiri adükarî ranai yare hoeireanda mayowa nimorehi ranahambo ŋgini ndimarandi. Asu ai nimorehi-mayo ranahandi ahuirihoadi-mayei, sapo nindou didiyei Godindi ahinümbi hoafi asu Sisasindi hoafi süngurihi-rihündeimbi, ranaheimbo sowana ai-babidimbo yifiarimbo yahuhaya mahu.

13

¹ Raniyu asu amoasiri adükarî ranai siriwara gudi pimaramindo raniwami manijgu

*Nimambeahindi   ninihondi   yimbu
tükümeFINEANDI*

Raniyahî asu ro hoeirihenda moaruwai himboyoweimbi ninihondi mamî ranai siriwara-ambeahindi tüküfe masifo. Rani-moatükunî ra 10 daburüdümbüyo haya asu 7 mbiroweimbüyo. Daburüdü mamami ra adükarî bogorî nindoundi at nahurai

ninoumayo. Asu ahandi mbiro mamami raniwami sürü papimayo, ranana Godimbo tirifoefi hoafiyo. ² Ninihondi tükumefeyowa hoeimarheandi-mayo ranai ana adükari pusi titiborandeimbi repat nahuraiyo. Ahandi tinjari ra adükari ninihondi bea nahuraiyo. Asu yafambe ahandi ra mare raionindi nahuraiyo. Ranahamboyo amoasiri adükari-mayu ranai ahandi-mayo nginindi, asu adükari bogorindi nimarifondi asu adükari bogori moatükuni ra masagado. ³ Ninihondi-mayo ranahandi mbiro ngorü ranana moani pisaonambo-marundi ra yifimbo-mbuimbiyosi, nga asu ahandi masime mamaro ranana dikirimefeyo. Munguambo hifinindi nindou ranai rani-moatükuni ramefeyo ranahambo hepünahi hehi asu ahambo süngumarihü hei. ⁴ Ranিয়ে asu munguambo hifinindi nindou ranai amoasiri adükari-mayu ranahambo hohoanimo parihindühi seiya, adükar-ani sapo aiyu ninihondi-mayo ranahambo hifandimbohünda nginindi masagado. Asu ai ninihondi-mayo ranahambo amboani hohoanimo parihindühi seiya, “Düdi nimambeahindi ninihondi ndahuraiyua? Asu didai ninihondi ndanahambo ngu pande haya yifiarimanda?” masei.

⁵ Ranিয়ে asu God ai ninihondi ranahambo yare hininjimareanda hoafi afindi-afindiyo wakireandühi Godimbo tirifoarerühi hoafimendo. Ranিয়ে asu ai ahambo rani-moatükuni ra refembo 42 amoamo yangiri hininjimareandi. ⁶ Ranিয়ে asu rani-moatükuni-mayo ranai Godimbo, ahandi nimarifondi asu

ahandi nendi sünambe amarei ranaheimbo amboa tirifoefe hoafiyu marandi. ⁷ Raniyo ahambo God ai hiniŋgimareanda ahandi nendi-babidimbo yifiari-mayeia asu ai yifiari ra titaboari-mafoareandi. Asu ai mungua siri, hifihöndi, hoafeimbi, fi-hoeari ranaheimbo hifandiyondüri hombo, randowandi mehundo.

⁸ Rananimbo nindou munguambo hifi ndanihö animboei ranai nimambeahindi ninihondi-mayo ranahambo ŋgusüfo pandihimboeyi. God hifi sünü nafikoate-yuambe Sipsip Nnimori hifokoamarüwuri ranahandi koadürümbo-koadürümbo yangiri niŋgombo buk ranambe ndüri papimareandi. Ranambe ahei ndüri pefekoate-mayei ranai ana nimambeahindi ninihondi ranahambo ŋgusüfo pandihimboeyi.

⁹ Nindou didiyei ai himboambembaye ana, hoafi nda himborindei. ¹⁰ Nindou didiyei sapo aheimbo mbuimündindüri karabusi-fendürimbo-mayei ranaheimbo mbuimündindüri karabusife-ndürimboane. Asu nindou düdi ai sapo pisao yihümindi-mayo ranambo hifokoefimboani meho, ranana pisao yihümindi ranambo hifokoefimboani. Yahurai moatükuni tükündifeyoani ana, asu Godindi nendi ai ahei anihondümbofe hohoanimo ra kikihsafiri-hümündi hehi mbnimboei-amboane, meho.

¹¹ Raniyo asu ro hoeirheandane, moaruwai himboyoweimbi ninihondi ŋgorü ai hifambeahindi tüki fe masifo. Rani-moatükuni ra Sipsip Nnimorindi daburüdü nahurai yimbu ahandi mbrowami hiniŋgireapiri hayamboyo, ŋga ai adükari amoasiri nahurai hoafimayo.

¹² Ai adükari hamindi nginindi weangurühididi ninihondindi-mayo semindi hayamboane asu haponda ahandi fondahü ai rani-süngure arandi. Ai hifi asu nindou raniwami animboei ranaheimbo weangurühididi ninihondi masime afindeimbi yifimbo yangiri-mayo ranahambo ngusüfo pefembohünda hütihütimarandüri. ¹³ Yimbu noufimbi nimbameahindi ninihondi ranai adükari hamindi hepünifeimbi moatükuni ramareandi. Ai nindou munguambo ahei himboahü ramareanda hai ranai sunambeahindi tükife haya hifina makoso. ¹⁴ God ai yini mehua nindou ranaheimbo tikai hoafiyondürühi weangurühididi ninihondi ranahandi himboahü hepünifeimbi moatükuni ramareandi. Yimbu noufimbi ninihondi-mayo ranai nindou ranaheimbo yahoya, sapo horombo ninihondi pisaonambo hitimaranda masimeimbü-mayo, nga ai haponda yangiri aningo ranahandi sisami nafindihü mbundihü asu ahambo hohoanimo-mbeahüdo-wamboane, meho. ¹⁵ God ai yini mehua yimbu noufimbi ranai weangurühididi ninihondi sisami ranahambo yangiri ningombo yafui masagado. Rananimbo asu sisami ranai wataporiyohumbo nindou didiyei ahambo ngusüfo pefekoate-aye ranaheimbo hifokoa-ndeandüra yifimbiyei-amboane, meho. ¹⁶ Nindou munguambo akidou, adükari, napo afindeimbi, napo-koateimbü, moani ratüpuriyei rihündeimbi asu kaka semindimbo ratüpuriyei rihündeimbi ranaheimbo ahei warihondü warani asu ahei giribodi hamindi wami sürü pefendürimbo

hüti-hüti-marandürî. ¹⁷ Nindou mamî ai-amboa ŋgîrî kakînambo pemîndu asu ŋgîrî kakîfihîmbo ndendi, ŋga nindou düdi ahandîfihî sürü apenîŋgo ranî yangîrî anîmbo randeambui. Sürü ranana nîñhondî ahandî ndür-ane asu namba ranahandî ndür-ane. ¹⁸ Ndanana aboedî fîfîrîfe hohoanîmo-ane. Nindou düdi ai aboedî fîfîreandeimbayu ana, ai nîñhondî ranahandî ndürî nîmîndî ra tapuimbiyu-wamboane. Sapo sürü ranana nindoundî ndürî süngunamboane. Ranahandî namba sürü ranana 666-ane.

14

Sipsip Nîmorîndî nindou ai sîmborî heirü heirayei

¹ Ro asükaiya hoeirîheand-ane 144,000 nindou ai Saion nîmoei wafu-ambe Sipsip Nîmorî-babîdîmbo manîmboei. Sipsip Nîmorî asu ahandî afîndandî ndürî ra ahei gîrîbodî hamîndîfihî papîmarandî. ² Ranîyo ro himborîyahanî sünambe hoe amündürî fuwayo asu nîmoamondî-hoafi nahuraimayo. Ranîyo asu ro himborîyahanî gita fandunda hoafayo nahurai hoafîmayo. ³ Nindou ranai Godîndî nîmarî-fondî hanġîfoanî, yimbuyimbu yangîrî nîŋgoweimbî asu boagîrî nindou-yomondî himboahü sîmborî heirü mamî heirümayei. Nindou 144,000 God ai hîfî ndanîhündambo nindou-yafe mbusümonîndî masemündündürî ranî yangîr-anîmbo heirü ra fîfîrîndîhimboyei. ⁴ Nindou ranana moai nîmorehî dîbombo apomo, ŋga moanî sürühoeimbî hamînd-anemo. Muŋguambo hîfî

nahi Sipsip Nɪmori ai huwanɪ nindou ranai ahambo sɯngurɯwuri homo arundi. God ai nindou ranahamumbo hɪfɪ ndanɪhɯndambo-yomondi mbusɯmonɪndɪ manɪŋgomonda masepurɪmɯndu. Ahamumbo boatei ndeara sepuri-mɯndɯmboani Sipsip Nɪmori asu God ahafandi yangɪrɪ nɪŋgombohɯnda. ⁵ Ai moai tɪkai hoafɪyomo-rundi, ŋga aiana hɯti-koate-anemo.

Sɯnambeahɪndɪ nendɪ ŋgɪmɪ ai hoafɪ wataporɪmbo-marundi

⁶ Ro hoeirɪhinanɪyo sɯnambeahɪndɪ nendɪ ŋgorɯ ai nɪmoamo youyu wakɪmareandi. Ai yangɪrɪ koadɯrɯ koadɯrɯmbo nɪŋgombo hoafɪ nindou muŋguambo aheimbo wataporɪyondɯrɪmbo semɯndɯ hayamboyu. Muŋguambo hɪfɪhɯndɪ, muŋguambo fihoearɪmbɪ, muŋguambo mamɪsɪrɪ, muŋguambo mamɪ hoafeimbɪ ranaheimbo muŋguambo wataporɪmboyondɯrɪmbo semɯndɪ hayamboyu. ⁷ Ai pukɯnambo yare hoafɪyuhɯ yahuya, “God ai nindou-yei hohoanɪmo yɪbobofembo si ra ndeara tɯkɪfemboane, ŋga asu ranɪmbo-hɯndambo anɪmbo yɪhɪmbondeihɪ ahambo aboed-ani mbɪsefɪmboane. Aiyu sɯnɯ, hɪfɪ, sɪrɪwara, asu feamonɯgo hoe nafɪmarandi ranɪmbo-hɯndambo-anɪmbo ŋgusɯfo pandɪhorɪ,” mehu.

⁸ Yimbu noufimbɪ sɯnambeahɪndɪ nendɪ ai weaŋgurɯhɪdɪdɪ ramefiyu ahandɪ sɯngu ai yahuya, “Adɯkarɪ ŋgoafɪ Babiron ana moaruwaimbo-mefeyo. Anɪhond-ane! Muŋgunambo moaruwaimbo-mefeyo. Adɯkarɪ ŋgoafɪ Babiron ramareandɯra nɪmorehɪ

s̄s̄ih̄imo asu nindowenihi b̄irab̄ir̄iyei mar̄ih̄ündi. Ai nḡin̄indi wain hoe sagad̄uran̄i s̄im̄indei hehi h̄ih̄indi hohoan̄imoayei nahurai-ayei ran̄imbo God ai nḡin̄indi-ndand̄ür̄umbui,” mehu.

⁹⁻¹⁰ Asükai s̄ünambeah̄indi nendi nḡorü ai nḡorü yimbu ramef̄ineandi nou ramefiyu. Ai puk̄üna hoaf̄iyuhü yahuya, “Nindou d̄idyeyi ai n̄imambeah̄indi n̄in̄ihondi asu ahand̄i s̄isam̄i ranahambo nḡusüfo parar̄ih̄indi ana, ahei gir̄ibodi ham̄ind̄ifihi asu war̄ihondü waran̄i sürü apaiaro ana, ai ran̄i-poan̄imbo wain hoe mb̄s̄im̄indei-amboane. Wain̄i hoe ranana God̄ind̄i h̄ürüt-ane. God ai nḡir̄i nḡin̄indi wain ra hoe-ambe kandeandi, nga wan̄i. Ai ahand̄i h̄ürütü ra moaruwai-mbofe hoe s̄im̄ind̄i h̄ip̄ir̄i ranambe kande dagad̄uran̄i ndim̄indeimboyei. Asu nindou n̄in̄ihond̄imbo nḡusüfo par̄ihi ar̄ih̄ündi, s̄ünambeah̄indi aboedi ham̄ind̄i nindou asu Sipsip N̄imori ahamund̄i h̄imboahü, ranaheimbo hai asu sarfa n̄imoei hai h̄üfü hondü ran̄nambo t̄iŋ̄ir̄ifo af̄ind̄i mb̄s̄agad̄ür-amboane. ¹¹ Hai ranahandambo has̄iheim̄i aheimbo t̄iŋ̄ir̄ifo asagad̄ür̄i ranai koad̄ür̄umbo-koad̄ür̄umbo gafomboe. Sapo nindou n̄in̄ihond̄i asu ahand̄i s̄isam̄i ranahambo nḡusüfo pamar̄ih̄indi, asu ahand̄i ndür̄i sürü masah̄ümündi ranana nḡir̄i fi hand̄ihi n̄imand̄ei,” mehu. ¹² Ran̄imbo-hündambo God̄ind̄i nendi ai ahand̄i hoaf̄i h̄imbor̄i-yei süngur̄ih̄indüh̄i asu Sisas̄imbo an̄ihond̄umbo-ar̄ihori hei ai aboedamboyahi nḡin̄indi mb̄n̄imboei-amboane.

¹³ Ro h̄imbor̄iyaha s̄ünambe yafambe

mami ai hoafi+yohü yahoya, “Se sürü nda papirandi: Haponda asu sünguna nindou didiyei Adükar+di+bo an+boadei ranai yifaye ana, ai hihifi-hihifi+mbeyei-amboane,” meho. Yifiafi Aboedi ai-amboani yahoya, “An+hond-ane. Sapo ai ratüpurü afindi tñirifomaye ra hin+ngirihi hehi moani wari handihi nimandeimboyei ranimbo-hünda. Asu ai ngiri moani ngei, nga aboedi hohoanimo ai ramar+hindi ra-kapeihü ngeimboyei,” meho

Hifi ndan+hündambo sesi yimungu-remindimbo si

¹⁴ Asukai ro himboyah+nd-amboyo mbur+ngai kifohi-wami nindou mami Nindou Hondü nahurai mamaruwa hoeimar+hini. Ai adükar+ bogorindi at gor+nambo nafiyoweimbi-mb+ro-ambe kikifoare sarif yihimindi semündü haya mamaru. ¹⁵ Asu sünambeah+ndi nendi ngorü ai God+ndi worambeah+ndi tüküfi sünü nindou mbur+ngai-wami mamaru ranahambo puküna mingiyu hoafi+yuhü yahuya, “Si+hafi sarif ndowandifi hawa sesi hifin+ndi ra yimunguri-ndandifi, nga ndeara sesi ra yimungurimbo si-ane,” mehundo. ¹⁶ Raniyo nindou sapo mbur+ngai-wami mamaru ranai ahandi sarif semündü haya sesi hifin+ndi rani yimungure-mindimbo mahanu.

¹⁷ Asukai sünambeah+ndi nendi ngorü ai God+ndi wori ra hin+ngire haya tüküfi masünu. Ai-amboani sarif semündü hayamboyu. ¹⁸ Asukai sünambeah+ndi nendi ngorü hai hifand+ra-randeimbi-mayu ranai Godimbo sesi mandife sihefe-rambo has+honi-mayo ra hin+ngire haya

masüfu. Ai sünambeahindî nendî ngorü-mayu sarif yihimindî masemündu ranahambo puküna hoafiyuhü yahuya, “Sihafî sarif yihimindî ndowandîfî hawa wain hisî ra hifitîri-ndandîfî mamîni dîgawandî, nga ndeara wofî hisî ra süfiyomboane,” mehundo. ¹⁹ Sünambeahindî nendî ranai sarif semündü haya amofi hanü wain hisî ra hifitîramündî mamînire masihendî. Wainî hisî-mayo ra Godindî hürütümbî nîmoei hipîri wain hisî ndünîyo boboe semindimbo-mayo ranambe pütîmefiyu. ²⁰ Asu ai wain hisî-mayo ra adükari ngoafi himborani tüküyafu homo hipîri-mayo ranambe ndünîrund-anîyo horî ranai 300 kiromita nahurai maho. Asu horî tüküfe maho, ra nindou simongori-feyoani ngusümboarühi nahurai mahafo.

15

Bidifîranambo tîjîrîfo

¹ Ro sünambe hoeirîheandane, rani-poanîmbo moaruwai hamindî hepünîfeimbî moatükunî tükîmefeyo. Sünambeahindî nendî 7 ranai nindoumbo moaruwaimbofembo moaruwai hamindî moatükunî 7 sowandümo mamarîmo. Rani-moatükunî ranai munguayo ana, Godindî hürütü ndeara bidifîranamboane, nga asu ngîrî asükai yahurai tükündîfeyo. ² Raniyo asu ro karasinambo nafümbî nahurai sirîwara-ambe hai bitapîre tüküme Feyowa hoeimarîheandî. Nindou yifîrambe ngînindî nîmboeimbo nîmambeahindî nînhondî, ahandî sisamî, asu ahandî ndürî namba ranahambo hîfînambo-marîhindî. Ai ahei gita God masagadürî ra

fufur+hümündi hehi karas+nambo nafümbi nahurai sir+wara rani+kimi man+mboei. ³ Asu Moses, God+indi ratüpur+ ratüpur+yu-randeimb+ asu Sipsip N+mori+mayu ahafand+ heirü ndahurai heirümayeri.

“Adükar+, seana God muᅇguambo ᅇg+n+nd+ n+m+nd+h-anafi.

Se hepün+feimb+ moatükun+ ratüpur+yafi-randeimb-anafi.

Se muᅇgua nindou-yafe bogor+ adükar-anafi.

S+hafi hohoan+mo mbumund+ hondüyo haya an+hondü ham+nd-anafi.

⁴ Adükar+, muᅇguambo nindou s+hambo ah+n+ndei+h+ s+hafi ndür+ ranahambo aboed-ani mb+seimboyeri.

Seana sürühoeimb+ ham+nd-anafi.

Muᅇguambo h+fi+hünd+ nindou s+hambo sowana d+dei ᅇgusüfo pand+hi-n+n+mboyeri.

Sapo s+hafi mbumund+ ratüpur+ ramarowand+ ra fufur+hümündi hehi karas+nambo nafümbi nahurai sir+wara rani+kimi man+mboei,”

masei.

⁵ Asükaiya sünambe h+mboyahündamboyo God+imbo hoafi fem+nd+ s+hefe wor+ ranahand+ ah+nümb+ wor+ safambe ra sübüdi-mar+hoayowa hoeimar+heand+. ⁶ Asu sünambeah+nd+ nend+ 7-memo ranai nindoumbo moaruwaimbo-fembo moatükun+ 7 masowandümo. Ai hoear+ aboed+ af+saho-koate h+mboarambe for+hoeimb+ güdu mburu asu gor+nambo nafümb+ ret ahamund+ m+si+nd+hü hüh+ru h+n+ᅇg+ru hou ser+wor+ safambe tüküyafu mas+n+mo. ⁷ Asu yimbuyimbu yang+r+ naᅇgoweimb+ moatükun+ ndambo mam+ ranai sünambeah+nd+ nend+

7 ahamumbo gorinambo nafiyoweimbi dis 7 masagapuri. Rani-moatükuni masagapuri ranana Godindi koadürü-koadürümbo yangori-randeimbi hürütü foeroweimbi disyo. ⁸ Godindi himboamupuimbo-randeimbi asu nginindi ranahandi hasiheimi ranai ahandi worambe güre haya mengoro. Asu ngiri nindou mam amboani ahandi wori ranambe kebuendi, nga wani. Ai hibadihündani sünambeahindi nendi ranai nindou moaruwaimbofe moatükuni ra moendi-ndundan-animbo keboehimboyei.

16

Sünambeahindi nendi 7 ai Godindi hürütü 7 hipirambe foeroweimbi kamafoarundi

¹ Raniyo asu ro himboriyahanayo Godindi wori ranambeahindi hoafi mam sünambeahindi nendi 7-memo ahamumbo puküna hoafiyowohü yahoya, “Se ngomo Godindi hürütü 7-disambe afoero ra hifi hü kaboadundi,” meho.

² Raniyo asu mam noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai hu ahandi dis Godindi hürütü foafusümbi ra kamafoareandi. Raniyo nindou sapo yangiri ningoweimbi moatükuni ranahandi sisamimbo ngusüfo pamarihindi, asu ahandi sürü ahei giribodi hamindifihi parihindeimbi-mayei, asu ranaheifihi moaruwai hamindi asübusümbi masime tükümeeyondüri.

³ Raniyo asu yimbu noufimb sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis ra hu siriwarambe kamafoareandi. Raniyo asu hoe ranai nindou yifiyoani yiwihoe nahurai tüküfeyowohüyo

asu muṅguambo yangiri niṅgoweimbi moatükunî siriwara-ambeahindî ranai yifi-safimayo.

⁴ Ranïyu asu ṅgimî noufimbî sünambeahindî nendi-mayu ranai ahandî dis ra hu hoe asu apoarindîhorî forîhoayo-ambe kamafoareandî. Ranïyo muṅguambo hoe ranai horî nahurai tükümeḡeyo. ⁵ Ranïyo asu ro himboriyahane, sünambeahindî nendi muṅguambo hoe ranahambo hifandandeimbi-mayu ranai yare hoafiyuhü yahuya,

“O God, seana aboedî hamind-anafi,

Haponda se animbafi asu horombo manimbaf-ane.

Tiṅirifo yibobofe se hifina kafaro arandî ra mbumund-ane.

⁶ Nindou dîdîyei ai sîhafi nindou ranaheimbo asu sîhafi hoafi hoafiyomo-rundeimbimbo hifokoa-marîhindürî ranaheimbo horî kamefoendî ra aheimbo sîmîndîmbohünda masabadürî.

Se ranî-moatükunî aheimbo ramarîwandürî ra sapo

ai nîni-moatükunïyo ramarîhind ranî sîmogodühi-mboane,”

mehu. ⁷ Ranïyahî asu asükai himboriyahane, Godimbo sesi mandife sîhefe hasihonî ranambeahindî hoafi mamî hoafiyohü yahoya, “Yinî, Adükari God, seana Muṅguambo Ngînindeimb-anafi. Se nindou ranaheimbo papi-hoafarandürî ranana ai moanî anîhondü hondüyo hayambo asu mbumundî saf-ane,” meho.

⁸ Ranïyu asu yimbuyimbu noufimbî sünambeahindî nendi-mayu ranai ahandî dis hüfihamindî-wamî kamafoareandî. Ranïyu

God ai hüf#ham#ndi ng#n#ndi masagado nindou h#f#ni ranaheimbo hai nahurai tik#ri#yondür#mbohünda. ⁹ Nindou ranaheimbo ng#n#ndi ham#ndi hüfü ranai tag#ri#marandüramboyei asu ai seiya, “God ndan-ani muŋgua moatükun# moaruwaimbofembo ng#n#ndi ra h#fandarandi,” sei hehi ahandi ndür# moaruwaimbo-mar#hindi. Nga asu nindou ranai moai ahei moaruwai hohoan#mo ra h#n#ng#r#hindüh# God#mbo aboed-ani sei, nga wani.

¹⁰ Raniyu asu hondahüfimb# noufimb# sünambeah#ndi nendi-mayu ranai ahandi dis ra n#mambeah#ndi n#n#hondi adükari bogor#ndi n#mari-fondi ran#wami kamafoareandi. Raniyo asu nindou muŋguambo n#n#hondi h#fand#randi ran#wami n#mb# piyowohüyo asu ai asübus# af#ndi sahümündih# ahei teif# k#k#mar#hündi. ¹¹ Raniyei asu aheimbo asübus# af#ndi tüküfendürüh# mas#mei n#noumendürambo God#mbo moaruwai-moaruwaimbo-mar#hor#. Nga asu ai moai ahei moaruwai hohoan#mo süngufe ra h#n#ng#r#hind#.

¹² Raniyu asu 6 noufimb# sünambeah#ndi nendi-mayu ranai ahandi dis ra hoe adükari Yufretis#-mayo ranambe kamafoareandi. Raniyo asu hoe ranai ng#n#reandüh#yo bogor# nindou hüf#ham#ndi süfuan#-poedi si#fombo-memo ranahamumbo naf# ra mengoro. ¹³ Raniyah# asu ro hoeir#heandane, moaruwai nendi ng#m# ranai koaikoai nahurai adükari amoas#ri, n#mambeah#ndi n#n#hondi, asu God#ndi hoafi tikai hoafi#yu-randeimb# ranahei yahamo-naf# tükümehindi. ¹⁴ Aiana moaruwai nendi

hepünifeimbi hamindi moatükuni rarhi arihündi rananei. Moaruwai nendi ranai ana bogori nindou hifi hifandu-rundeimbimbo sowana hei arihündi. Sapo bogori nindou ranahamundi ami mamambefepura God Muᅇguambo Adükarü Ng+n+ndi hifandirandi ranahandi b+difirani sihi yifiar+ambohünda.

¹⁵ Adükarü ai yahuya, “Awi se himboriyei! Ro hümbühünümbi nindou nahurai tükündaheamboyah! Nga nindou düdi ai apokoate yangri nimarumbo ahandi hoeari ra wudipoapore hifandarandi ana, hihifi-hihifimbiyu-wamboane. Sapo rananimbo ai ngiri nindou afindi himboahü safi yangri hoahoanguhü ahandi fimbo amoanngindu,” mehu.

¹⁶ Ranüyomo asu moaruwai nendi ngimi-mayei ranai bogori nindou-memo ranahamumbo hifi mamü Hibru-yafe hoafinambo Armagedon ranihü mamühifepurimbo sahüpurümündi mahei.

¹⁷ Ranüyu asu 7 noufimbi sünambeahindi nendi-mayu ranai ahandi dis hipiri ra nimoamo sünambe kamafoareandi. Ranüyo asu hoafi mamü ranai puküna Godindi muᅇguambo moatükuni hifandiyo nimarimbo fondi ran+wamindi hoafiyowohü yahoya, “Muᅇgu-moatükuni ra ndeara muᅇguyomboane,” meho. ¹⁸ Ranüyo asu wabürüsü afindi ranai bire hinngirera wakireandühüyo asu nimoamondi hoafi ranai pai kameihü kikirandühüyo hifihe afindi ranai moani moaruwai hamindi tüküme feyo. God ai nindou nafirandambe ana hifihe ranai moai

yahurai tüküfeyo, nga haponda tüküme feyo ranana moani moaruwai hamindiyo. ¹⁹ Raniyo asu adükarî hamindi ngoafi ranai ngimimbore bumareandi. Raniyo asu munguambo hifiyei adükarî ngoafi madaburo-mayo rani amboa moaruwaimbo-mareandi. Sapo God ai Babiron ngoafi amboa moaruwaimbo-mareandi. Sapo God ai Babiron ngoafi ranahambo hohoanimo puramündühiyu asu ai ahambo ahandi-mayo kap ranambe wain hoe ra simindimbo masagado. Waini hoe ranana sapo God ahandi nginindi hamindi hürütü raniyo. ²⁰ Raniyo asu munguambo airan ranai dibonapi-foendühiyo, asu nimoei wafu ranamboani moai hoeirihindi. ²¹ Asu nginindi ngisihari ais nimoei nahurai sünambeahindi 50 kirogram nimboreimbi ranai nindou-yeiwami pütapiyowohü ranaheimbo moaruwaimbo-mareandüri. Ranimboyei asu nindou ranai seiya, “Ro nimboeyefi moaruwaimbo-ehundi,” sei hehi Godimbo moaruwai-moaruwaimbo-marîhori.

17

Nindowenihî bîrabîriyo-randeimbi nîmorehî

¹ Raniyu asu sünambeahindi nendi mamî sapo dis 7 fufurundümo-ndeimbi-memo ranambeahindi-mayu ranai wambo-so kusü hoafiyundîrühî yahuya, “Awi se mborai sinif-animbo nîmorehî nindowenihî bîrabîriyo-randeimbi bogori-mayo ranahambo tîjîrifo adükarî tükefendo ra nafuindahanîni-mboyahi. Nîmorehî ranai ana ngoafi adükarî hoe hari

afoafuso rani+kimane an+ngo. ² Munguambo hifi ran+hünda adükar+ bogori+ nindou ranai nimorehi+ rani+ babidi+ moaruwai hohoan+momemo. Raniyei asu hifi ndan+hünda nindou ranai-amboa nimorehi+ rani-babidi+ moaruwai hohoan+mo ra süngumarundi. Ran+mboyomo asu nindou ranai ngusüfo mam+kar+marapur+ ai nindou wain hoe sim+indi+ hefe rawehindi+ nou,” mehu.

³ Raniyah+ asu Yifiafi Aboedi+ ranai wambo fiambe farife ng+nima-ram+ind+ndira asu sünambeah+indi+ nendi+mayu ranai wambo semündündiri+ haya nimi+ wohi+ furikoate-reandühi+ mahu. Ran+hü tük+yaheandühi+ hoeiri+heandane, nimorehi+ mam+ ranai n+mambeah+indi+ n+n+hondi+ hamburi+ rani+wami+ mamaro. N+n+hondi+mayo ranahandi+fihi+ ana ndüri+ afindi+ sürü pap+yo h+n+ng+feyoane man+ngo. Ndüri+ ranana Godimbo moaruwaimbofe hoafiyo pap+mayo. N+n+hondi+mayo ranai 7 mb+roweimbi+yo haya asu 10 daburüdümbüyo.

⁴ Nimorehi+ ranai ana bogori+yafe asüdabombü asu hamburi+ hoeari+ güde mbura, rani+poan+imbo yihuruyo haya gor asu n+moei kaki+ afindi+fihi+ sem+indi+weimbi+nambo nafiyoweimbi, foefembo moatükun+ yihururam+indi+ hayamboyo man+ngo. Gor+nambo nafiyoweimbi+ kap ranambe moaruwai moatükun+ ai anam+indi+hoandi+ birabiri+mayo ranahandi+ afisaho foafusoweimbi+ sem+indi+ haya man+ngo, sapo ai anam+indi+hoandi+ birabiri+mayo rambo-hünda. ⁵ Nimorehi+ ranahandi+ giri+bodi+ ham+indi+fihi+ moani+ rani+poan+imbo di+boh+indi+ ndüri+ sürü paru

hɪnɪŋɪmarundi ranai yare hoafi+yowohü yahoya,

‘DIBOHÜNDI HOAFI BABIRON NGOAFI ADÜKARI
NINDOWENIHI BIRABIRIYEIMBI NIMOREHI ASU
MUNGUAMBO MOARUWAI HOHOANIMO

HONDÜ HIFI NDANIHÜNDAMBO ENGORO
RANAHEI HOND-ANE’,

meho. ⁶ Nimorehi ranaiyo Godɪndi nendi-yei asu Sisasimbo anihondumbo süŋgurɪhoreimbi hifokoarearü marandi ranahei-mayo hori ra simɪndi haya mamɪkari-mayowa ro hoeimarɪheandi.

Raniyahi asu ro rani-moatükunɪ ranahambo hepünaheandühi afɪndi hohoanimo-mayahɪ. ⁷ Raniyu asu sünambeahɪndi nendi ranai düdufɪndirühi yahuya, “Se nimboe hepünefoandühi afɪndi hohoanimoayafa? Awi ro sihambo nimambeahɪndi ninihondi asu nimorehi ranahambo semɪndi ho arandi ranahafe dibohɪndi hoafi nimɪndi ra hoafɪndahanini-mboyahɪ. Nimambeahɪndi

ninihondi ranana sapo ⁷ mbiro-weimbiyo haya asu ¹⁰ daburüdümbi-mayo-ane.

⁸ Nimambeahɪndi ninihondimbo yangɪri manɪŋgowa hoeimarowand-anesɪ, nga asu hapondanana wanɪ. Ai ndeara sapo hifambe akimɪ kaikoate moani raguhamɪndi hanɪweimbi ranambeahɪndi tüküfembo yangɪri-ane. Nga asu ngɪri amitata ahambo moaruwaimbo-fembohünda dibonapɪndifeyo. God ai hifi sünü nafɪrand-ambe nindou didɪyei koadürümbo-koadürümbo yangɪri ni-boadeimboyei ranahei ndürɪ ra bukambe sürü papɪmarandi.

Nindou hifini animboei ranahei nduri buk ranambe pefe sihefekoate-mayo ranai-animbo randihi nimbameahindi ninihondi ranahambo hoeindihindani-wani hepunindahimboyei. Rani-moatükuni ra horombo yangiri maningoyosi, nga hapondan-ana moai ningo, nga asu süngunambo asükaindo tükündifemboe.

⁹ Ndaní hoafi ndanana nindou düdi ai fifireandeimbi-mayu ranahamboane: Mbiro 7 ranahandi sisami ranana hifi wafuyo asu nimorehi-mayo ranai raniwami nimarí arandi. Asu rani-moatükuni ra adükari bogori nindou 7 amboan-anemo. ¹⁰ Ranane asu hondahüyafundeimbi (5) adükari bogori nindou yifimemo-anemo mamí ai mbamarü asu ngorü ai awi moai bogorimbofi tüküfiyu. Tüküfekoate-mayu ranai tükündifiyuwaní ai moani akidou bodifohü yangiri nüngumbui. ¹¹ Sapo nimbameahindi ninihondi horombo maningoyosi, nga asu hapondani ana moai ningo. Ai-animbo ahandihoari ranana 8 noufimbí bogorimbo-ndifemboesi, nga asu aiana sapo ninihondi 7 ranambeahind-ane. Nga asu ahambo ana süngunambo God ai moaruwaimbo-ndearümbui.

¹² Sapo 10 daburüdümbi hoeimarowandi ranana 10 adükari bogori nindou-yomo asu ai awi moai munquambo moatükuni hifandiyo hombo ra piyomo houmbo hifandundi. Nga ahamumbo amboani God ai nginindi dagapurimbi. Bodifohü nimbameahindi ninihondi-mayo ra-babidimbo adükari bogori nindoumbondafu hifandu ningomboemo.

13 Bogori nindou ranahamundi ratüpurî hohoanimo ranana moanî mam-ane. Rananemo ai ahamundi ngî+nîndî asu ndürî adükari ra nî+mambeahîndî nî+nîhondî ranahambo masabudo. ¹⁴ Ai Sipsip Nîmorî rani-babîdimbo yifiari-ndîmboemo. Nga asu Sipsip Nîmorî ai yifiari ra taborîndî-hoembui. Aiana adükari-yomondî adükari-ani asu adükari bogori-yomondî adükari bogori-ani. Asu ahandî nendî ranaheimboya mborai mehündüra tükîmehinda wand-anei yahu kafaore hî+nîngî-mareandüra ahandî hoafi sünguarîhind-ani-mbo yifiari ra taborîndî-hehimboyei,” mehu.

¹⁵ Sünambeahîndî nendî ai asükaiyu wambo hoafi-yundîrühî yahuya, “Nindowenihi birabirîyo-randeimbi nîmorehi nîmarümbi hoe se hoeimarowandî ranana nindou-anei. Ai muᅅgua hîfîhündî, muᅅgua fi-hoearî, muᅅgua mamamî hoafümbî asu muᅅgua nindou afîndî mafandîhindî ranîyei. ¹⁶ Se 10 daburüdümbî nî+mambeahîndî nî+nîhondî hoeimarowandî ai-ani-mbo nîmorehi ranahambo yîboaruko-ndîhindühî ahandî nîne napo ahambo sowahî engoro ra mbirîboadi-hindühî hoearî hirîboadi-hindoani asu safî yangîrî nîmandîmboe. Rananîmbo asu ai ahandî fisafi ra dagüdindowohü hai-ambe muᅅguna mandîhimboyei. ¹⁷ Rani-moatükunî ra God ahandîhoariyu ahamundi ngusüfoambe refembo hohoanimo masagapurî ranîyo asu ahamundi-mayo ngî+nîndî ra nî+mambeahîndî nî+nîhondî ranahambo masabudo. Ai muᅅgua hîfî ra hibadiyo hombo God ai ahandî hoafi-mayu süngu

muŋgua moatükunî anihondü tüküfemboayo ranî si tüküfe simboanî. ¹⁸ Nîmorehî se hoeimarowandî ranana adükarî ŋgoafî sapo hîfînîndî adükarî bogorî nindou ranahamumbo hîfandapurî arandî ranîyo,” mehu.

18

God ai Babiron ŋgoafî Adükarî ra moaruwaimbo-mareandî

¹ Ranî-moatükunî ranai refehayam-boyoane, sünambeahîndî nendî ŋgorü ranai sünambeahîndî tüküfi makusuwa hoeimarîhinî. Ai ŋgînîndî hamîndî hondüyu haya asu ahandî ŋgînîndî hamîndî si ranambo muŋguambo hîfî ra si boakîma-foareandî. ² Asu ai puküna hoafîyuhü yahuya,
“Adükarî ŋgoafî Babiron ai hîfînî pîmayo! Ai hîfînî pîmayo!

Ai moaruwai nendî ranahei ŋgoaf-ane.

Ranî-poanîmbo ranî-poanîmbo moaruwai ndu ranai-amboanî ranîhü amarei.

³ Nîmorehî Babiron ranî-babîdîmbo muŋguambo nindou ranai moaruwai hohoanîmomemo nindou ai wain hoe simîndîmo houmbo mamîkarî hohoanîmomemo nou.

Muŋguambo adükarî bogorî nindou hîfî ndanîhündambo amboanî ai-dîbo moaruwai hohoanîmomemo.

Asu kakî semîndî ratüpurî ratüpurîyomorundeimbî nindou amboanî ahandî-mayo moaruwai hamîndî hohoanîmo ranî-fihîndî kakî afîndî sowandümo houmbo kakî afîndeimbî nindou tükümefundî,”

mehu.

4 Ran+yo asu hoafi mam+ sünambeah+nd+ makosowa h+mbor+yahane, ai yare hoafi+yowohü yahoya,

“Wand+ nindou se ngoafi ranambeah+nd+ aboedühi tüküyahi!

Se ai moaruwai hohoan+moayo ran+süngu-nd+himboyei, nga yowan+.

Asu se ai t+ñ+rifo asem+ndo ranambe-ndahimboyei, nga yowan+!

5 Ahand+ moaruwai hohoan+mo ratüpur+mayo ran+moamo sünü ngasünde-amboane.

Ranane asu God ai n+moreh+ ranahand+ moaruwai ham+nd+ hohoan+mo ranahambo moai m+tan+ramüdu.

6 Ai s+heimbo ramareandüri ran+si+mogodühi s+mbor+ se ahambo rand+hind+.

N+moreh+ ranai sapo muᅅguambo moatükun+ moaruwai ramareand+ ran+si+mogodühi nand+hi ndahündo.

N+moreh+ ranai s+heimbo wain hoe ra ng+in+nd+ ham+nd+ kare masagadüri+mo

asu se ahambo wain yimbumbore ng+in+nd+ ham+nd+ kand+hi ndahündo.

7 N+moreh+ ranai ahand+ bor+yohü asu napo af+ndeimbi+mayo ran+si+mogodühi

ahambo asübus+ af+nd+ ndahündoan+ aran+mbeyo-wamboane.

Ai ahand+ fi ran+mbo bor+yohü yahoya,

‘Roana adükar+ bogor+mbo-yaheamboanah+ nda amar+hi!

Ro ng+r+ aran+ndah+, nga wan+,’ meho.

8 Ran+imbo-hündambo-an+imbo awi ŋgorü-
 simboani ana ahambo moaruwai ham+ind+
 moatükun+
 mas+mei, arani+hoafi, sesi+koate ni+mar+
 muŋguambo rani+moatükun+ ranambo
 ni+konda di+gemboe.

Asu hai ahambo tik+r+indamboe
 sapo Adükar+ God ai-an+imbo ahambo
 yi+bobondeambui ai ŋg+n+ind+ ham+ind-ani.

9 Hi+fi ndan+hündambo adükar+ bogor+
 nindou-memo ranai ni+moreh+ rani+bab+d+imbo
 ni+moreh+ sis+h+mo-yomondüh+ ai moan+
 moaruwai ham+ind+ af+ind+ sowandümo
 man+ŋgomo. Ran+imbo-hündambo-an+imbo
 adükar+ bogor+ nindou ranai ni+moreh+
 ranahambo hai tik+r+randüh+ ranahand+
 has+heim+ ahafo ranahambo hoeindundani-
 wan+ aran+ind+mondüh+ ŋgusüfohü war+
 purük+ind+umboemo. ¹⁰ Nindou ranai aŋgun+ saf+
 ahand+ fik+im+ ni+ŋgokoate ni+ŋgomboemo sapo
 ai asübus+ ranambefembo yi+h+imbombo. Asu ai
 hoaf+ind+mondüh+ an+imboya,

‘Hi+poan+imboembou-ane! Hi+poan+imboemou-
 ane!

Babiron ŋgoafi adükar+ ra!

Se ŋgoafi adükar+ ham+ind+ya+fi hawa asu
 ŋg+n+ind+ ham+ind-ana+fi!

Ni+meh+inou God ai si+hambo ti+ŋ+r+ifo
 sagan+n+imboani,’

mehomo.

¹¹ Hi+fi ndan+hündambo nindou kaki
 sem+ind+imbo ratüpur+ ratüpur+yomo-rundeimbi-
 memo ranai-amboani ahambo aran+ind+imboemo
 sapo nindou ahamund+ napo ra sem+ind+imbo

wan#mewambo. ¹² Sapo ahamundi# napo ranana ini nda: gor, sirfa, n#moei kaki ad#kar# ham#ndi#fih# sem#nd#mbi, aboedi# ham#ndi# yama#i, kifoh# hoear# ng#n#ndi# aboedi, rani#-poan#mbo hoear# hambur#, sirika ng#n#ndi# hoear#. Asu rani#-poan# n#mi# fis#ng#r#u# aboed#mbi, mu#nguambo aboedi# moat#kuni# erefan yahaf#nambo naf#yo-weimb#h#ndi, mu#ngu moat#kuni# n#mi# kaki af#ndi#fih# pem#yo-weimb#h#ndi#nambo naf#yo-weimb#h#ndi. Asu ng#n#ndi# kapa bras, ain asu n#moei aboedi# s#r#-s#r#yo-weimb#nambo naf#yo-weimb#h#ndi.

¹³ Asu bi#di#f#ri# napo yahurai. Sesi fis#ng#r#mbi# moat#kuni# sinamon, kosendi# mbai, fis#ng#r#mbi# mb#mb#rai, wowond#mbi# moat#kuni# aboedi# fis#ng#r#mbi#, sanda, wain, sesi#mbo wer, kifoh# praua asu n#mband# praua, burmakau, sipsip, hos, ahand# n#mar#fond# kameih#, nindou kaki#koate rat#pur#yomo#ndeimb# asu nindou yifiarambe sowand#mo#nd#reimb# mu#nguambo moat#kuni# ra ng#ri# as#kai# pem#ndomo.

¹⁴ Kaki sem#nd#mbo rat#pur#yomo#rundeimb# ranai n#moreh#mbo hoaf#yomondowoh# yahomoya, 'Mu#ngu aboedi# moat#kuni# se si#hoef# hawa wand#ane masafi# ranana ndeara si#hambo hi#ng#rean#n# haya di#bonapi#mefeyo. Asu mu#nguambo aboedi# sesi# kaki af#ndi#fih# sem#nd#mbi# asu mu#nguambo yihuruy#m#ndi# napo aboedi# si#haf# me#goro#mayo ranamboani# ndeara si#hambo hi#ng#rean#n# haya awar#mar#hoayo. Asu mu#nguambo rani#moat#kuni# ra ng#ri# se yahurai as#kaindaf# hoeindowandi#,' mehomu. ¹⁵ Sapo kaki sem#nd#

ratüpurî ratüpurîyomo-rundeimbi ai adükari
 ngoafi ranîhü nîngomombo ranî-fihîndî kaki
 afîndeimbi-memo ranai ngoafi ra angunî safî
 nîngomboemo ai afîndî tîñirîfo asemîndo
 ranambefembo yîhîmbombo wambo. ¹⁶ Nğa asu
 aiana aranîyomondühi afîndî hohoanîmomemo.
 Ai randu hoafi-ndîmondühi anîmboya,

“Hîpoanîmboembou-ane! Hîpoanîmboembou-
 ane! Adükari ngoafi ra.

Horombo ai kifohî hoearî aboedî,
 ranî-poanîmbo hoearî hamburî
 yihururamîndî,

asu gor, nîmoei ranambo nafîyo-weimbi
 moatükunî, aboedî hamîndî yamanî
 yihururamîndî raraora-hayambo
 manîngomayo-ane!

¹⁷ Asu nîmehünou muṅguambo aboedî ṅgîñîndî
 moatükunî ra awarîmarîhendî!”
 mbîsîmboemo.

Muṅguambo sip sowandümo homo-rundeimbi,
 nîndou sipambe fareahi ṅgorü ngoafîñî hei-
 rîhîndeimbi, sipambe nîmarîmombo, sip
 ranahambo hîfandîru homo-rundeimbi asu
 nîndou dîdemo sîrîwara-ambe kaki semîndî
 ratüpurî ratüpurîyomo-rundeimbi nîndou
 muṅguambo ai Babiron ngoafi ranî-kîmî nîngo-
 koate angunî-safî manîmboei. ¹⁸ Rananîmbo
 asu ai Babiron ranahambo hai imaminambo
 tikîrîrandühi hasîheimî ahafo ranahambo
 hoeirîhindanî mayowa hasîhei-mayei. ‘Moai
 ṅgorü ngoafi adükari Babiron yahurai nanḡo!’
 masei. ¹⁹ Ai ahei mbîrowamî dîdübudî
 pütîyahîndühi aranî-hîmboahoyeihî seiya,

‘Hipoani#mboembou-ane! Hipoani#mboembou-ane! Babiron ngoafi adukari! Moaruwai hamindi ahambo tukimefeyo.

Nindou didemo ai sip shoundeimbi-memo ranai siriwara-ambe sowandümo homondühi

kaki afindeimbi nindoumbo-yafu tukumefundi ngoafi ranahandi kaki afindi ranambo!

Asu munguambo moatükuni afindi ahandi ra awari-marichoayo,’ masei.

²⁰ God ai Babiron ranahambo moaruwaimbo-mareandi ranimboane

asu sunu se-anafi, Godindi nindou se-anei, Kraisindi hoafi

sowandümo homo-rundeimbi nindou-anemo, Godindi hoafi hoafiyomorundeimb-anemo munguambo se hihifi-hihifindei.

God ai ahambo tiririfo masagado sapo simbori sheimbo ramareanduri sungumbo,”

meho.

²¹ Raniyu sunambeahindi nendi-mayu ranai wit nokoyo-rambo nahurai afindikokoe nimo ei semündü botire haya siriwara-ambe pireandühi hoafiyuhü yahuya,

“Ndahurai-animbo Babiron ngoafi adukari ranamboani pukuna pindifeyowan gadowohumbo ngiri asükaindo hoeindihindi.

²² Babiron se, nindou gita fandu, heirüdei, mboni faifaindimo

asu inafaindimo rarao-ndundan sihaf mbusümo ngiri nindou ai asükaindei himborindei ndühündi!

Rani-poani+mbō ratüpur+iyomo-rundeimbi+ ai
 sihaf+ mbusümo rani+ ratüpur+ind+imo ndunda
 ng+r+ asükaindo hoeind+feyo.

Asu wit ni+kombo ni+moei ranai ng+r+ asükaindo
 sihaf+ mbusümo wit ni+kondandüh+
 hoaf+indowan+ himbor+indei ndühünd+.

²³ Asu sihaf+ mbusümo ng+r+ asükaindo
 ram hai ranai sindoan+ hoeind+feyo.

Si haf+ mbusümo ni+ndouwenih+ ai ni+moreh+
 sem+nd+imboayu-ane
 asu ni+moreh+ ai ni+ndouwenih+
 sem+nd+imboayo-ane
 hoafi ra ng+r+ asükai tükünd+feyowan+
 himbor+indo ndand+.

Si haf+ kaki sem+nd+imbo ratüpur+ ratüpur+iyomo-
 rundeimbi+ nindou ranai ana
 muᅇguambo hifi ranahambo ngasüdu
 houmbo ndeara moan+ ng+n+nd+ ham+nd+
 hond-anemo.

Nga asu se sihaf+ ti+bagi ng+n+nd+ ranamboyafi+
 muᅇguambo hifi+hünd+ nindou ranahe-
 imbo wos+hoafori+ hoafi-mayaf+ndür+!

²⁴ God+nd+ hoafi hoafi+yomo-rundeimbi-yomond+
 hor+ asu God+nd+ nindou ranahei hor+
 ranai Babiron ngoafi ran+hü meᅇgoro.

Yini, sapo nindou aheimbo ai hifi ndan+hü
 hifokoa-mareandür+ ranahei hor+yo
 ngoafi ran+hü meᅇgoro,”

mehu.

19

*Babiron ngoafi ranai moaruwaimbo-mefeyowa
 nindou ai ran+imbo h+hifi+h+hifimayei*

¹ Ro nindou afɪndɪ sɪnambeahɪ hoafɪ pukɪna kamarɪhehinda hɪmborɪmayahɪ. Ai rarɪhi hoafɪyeihɪ seiya,

“God ai sɪhefɪmbo aboedambo-reamuneimb-ani. Ndürɪ adükarɪ asu munɔuambo ŋgɪnɪndɪ ranana sɪhefɪ God ranahandɪ yangɪr-ane!

² God ai anɪhondü asu mbumundɪ hohoanɪmo sɪŋgure nindoumbo yɪbobore arandɪ.

Nindowenihɪ bɪrabɪryo-randeimbü ranai munɔuambo nindou ranaheimbo ahandɪ nindowenihɪ bɪrabɪrɪ hohoanɪmo ranambo moaruwaimbo-mareandürɪ.

God ai nɪmorehɪ ranahambo sɪmborɪ tɪŋrɪfo masagado

nɪmboe ai Godɪndɪ ratüpurɪyomo-rundeimbɪ nindou hɪfokoamarɪpurɪ ranɪmbo-hündä,”

masei. ³ Asükaiyei ai pukɪna hoafɪyeihɪ seiya,

“Godɪmbo adükar-ani yahomboane!

Hai Babiron ŋgoafɪ adükarɪ ranahambo tɪkɪrarandɪ ranahandambo hasɪheimɪ ranai moanɪ yare koadürümbo-koadürümü ahafo,”

masei.

⁴ Ranɪyo 24 boagɪrɪ asu yangɪrɪ nɪŋgoweimbɪ moatükunɪ ranai hɪfɪnɪ pütapɪyei nɪmareimbo God sapo ahandɪ adükarɪ bogorɪ nɪmarɪfondɪ ranɪwamɪ amaru ranahambo hohoanɪmo yahündowohü ŋgusüfo pamarɪhorɪ. Ai rarɪhi hoafɪyeihɪ seiya,

“Godɪmbo adükar-ani yahomboane! Nga anɪhondü-ane!”

masei. ⁵ Ranɪyo asu adükarɪ bogorɪndɪ fondɪ-mayo ranambeahɪndɪ hoafɪ ranai tüküfeyowohü yahoya,

“Muṅguambo nindou, Godɪndɪ ratüpurɪyei-
 rihundeimbi se sihefi God ranahambo
 aboed-ani mbisei.
 Moanɪ nindou-anei asu ndüreimb-anei se
 muṅguambo ahambo aboed-ani mbisei,”
 meho.

*Sipsip Nɪmori ai nɪmorehühiflhi sesi afɪndɪ
 tükümfeyo*

⁶ Ranɪyahɪ asu nindou afɪndɪ fandambo
 yaṅgorombo hoafi afɪndɪ tüküfembo nahurai
 himborɪmayahɪ. Ranɪ-moatükunɪ ranai ana
 sapo hoe amündürɪ yigüdayo nahurai himboyo
 asu nimoamondɪ hoafi mbuayo nahuraiyo
 tükümfeyo. Ro himborɪyaha ai rarɪhi hoafɪyeihɪ
 seiya,

“Godɪmbo adükar-ani yahomboane!

Sapo Adükarɪ God sihefi ai muṅguambo
 ṅgɪnɪndɪ ra hɪfandarandɪ!

⁷ Haponda awi sihirɪ hihifi-hihifɪndefühɪ
 adükar-ani mbisefimboane.

Sapo Sipsip Nɪmori ranai nɪmorehɪ
 semɪndɪmboayu ranɪ si ra ndeara
 tüküfemboane.

Asu ahandɪ nɪmorɪrehɪ ranai ndeara nafɪramɪ-
 ndɪmboane amaro.

⁸ God ai nɪmorehɪ ranahambo moanɪ
 aboedɪ hamɪndɪ hoearɪ himboarambe
 forɪhoaiweimbi güdüfembohünda
 sagadomboani,”

masei. (Sapo hoearɪ aboedɪ ranana Godɪndɪ
 nendɪ mbumundɪ ratüpurɪ hohoanɪmoayei rana-
 handɪ sisamɪ nahurai-ane.)

⁹ Ranɪyu asu sünambeahɪndɪ nendɪ mamɪ ai
 hoafɪyundɪrühɪ yahuya, “Se ra sürü papɪrandühɪ

an#mboya, Sipsip Ni#mor# ai ni#morehi sem#nd#hi sesi af#nd#i sesesi#-mayei ranambe God ai nindou ranaheimbo se d#g#si meh#nd#r#i ranai ana hi#hi#i-hi#hi#i#mbeiyei-amboane.” As#kaiyu yare hoafi#yund#r#hi yahuya, “Ndan# hoafi# ndanana God#nd#i an#hond# hoafi# hond#-ane,” mehu. ¹⁰ Rani#yahi asu ro ahambo hohoan#mo-mboh#nda yir#i yimbu pus#r#he mamar#hi. Nga ai hoafi#yund#r#hi yahuya, “Refepoan#! Ro-amboan# se asu si#hafi# wandafi bab#d#imbo si#h#r#i Sisas#nd#i-mayo hoafi# an#hond#mbo-r#ihundeimb#-ane#i. Nga se God#mbo yang#r#-an#mbo hohoan#mo pand#wor#i. Hoafi# Sisas weindah#-mareand#i ranai nindou ng#n#nd#i sagapur#i arand#i God#nd#i hoafi# hoafi#mboh#nda,” mehu.

Nindou ki#fohi hos#-wami mamaru

¹¹ Rani#yo asu ro hi#mboyahane, s#nambe yipuri ranai s#b#d#hoai yang#rowoh#yo hos ki#fohi ranai man#ngowa hoeimar#heand#i. Hos sem#nd# hu-randeimb#i nindou ran#wami mamaru ranahand#i nd#r#i ra yahurai#ane: ‘Rat#puri ndore hi#fanda-randeimb#-ani’. Asu, ‘An#hond# hohoan#mo s#ng#ure-randeimb#-ani’. Sapo ai nindou ranaheimbo y#bobofe asu yifiari hohoan#mo ra ai moan#i mbumund#i hohoan#mo me#goro ran#-s#ng#u#-ani rawareand#i. ¹² Ahand#i hi#mboar#i ana hai nahuraiyowoh#yo asu ad#kar#i bogor#i nindou#-yafe at af#nd#i ahand#i mb#roambe ni#noumayo. Ahand#i#fi#i nd#r#i s#r## pefe hi#ni#ng#feyowa mapaiaro ranahambo nindou amur#i ai moai fi#i#r#feyo, nga moan#i

ahandi#hoari yang#r-ani fifi#reamboayu. ¹³ Ai hoandari# hoeari# magüdeandi# ranana hor-ambe foefe him#indümbiyo magüdeandi. Ahandi# ndüri# ranana, ‘God#indi# Hoaf-ane.’ ¹⁴ Raniyomo asu sünambeah#indi# ami ranai kifohi# hoeari# moani# aboedi# ham#indi# ra fihü yihururü#ndimo houmbo kifohi# hosi#wami# ninouyomo houmbo ahambo süngumarüri# homo. ¹⁵ Muñguambo hifi# ranaheimbo hifi#nambo-fendüri#mbo amiyomondi# pisao nahurai yihü#mindi# ham#indi# ahandi# yahamonafi# tüküfe mbumarandi. Ai ain ni#m+n#m#i ranambo-an#mbo muñguambo hifi# ranahambo hibadambui. Ranan#mbo asu ai wain hoe boboe ra wain boboembo fondi# ranambe ti#ñari#nambo bubütükü#ndambui. Rani#moatükun#i ranana sapo God muñguambo ñg#in#indi# hifandandeimbi#mayu ranahandi# muñguna moaruwai ham#indi# ñg#in#indi# hohoani#mo ranane. ¹⁶ Ahandi# hoandari# hoeari# mayo ran#fih#iyo asu ñgehuri#fih#iyo ndüri# ra sürü pefe hi#n#ñg#ifeyoani# mapaiaro. Ndüri# ranai yare hoafi#yowohü yahoya, “Bogori# nindou-yomondi# Bogori# asu adükari# nindou-yomondi# Adükari# ani,” meho.

¹⁷ Raniyahi# asu hi#mboyahünda sünambeah#indi# nendi# ranai hüfi#ham#indi# fih#i bot#fi manüñguwa hoeimar#hini. Raniyu# asu ai ndu sünü wafusi#fohö youmemo ranahamumbo puküna hoafi#yupurühi# yahuya, “God#indi# adükari# sesesi# ndan#fih#i mborai si#fomo fandü mamühi#yafu! ¹⁸ Mborai si#fomo adükari# bogori# nindou-yafe safi, ami bogori#-yomondi# safi, ñg#in#indi# nindou-yomondi# safi, hos safi, asu hos sowandümo

homo-rundeimbi-yomondi safi, ra muŋguambo sowasümo. Muŋguambo nindou-yafe safi, moani ratüpuriyomo-rundeimbi nindou-yomondi-mayo asu kaki semindi ratüpuriyorundeimbi-yomondi-mayo, adükarî nindou asu akîdou nindou-yomondi-mayo safi ra muŋguambo sowasümo,” mehu.

19 Raniyahî asu himboyahünda, nîmambeahîndî nînihondî asu adükarî bogorî nindou hifî ndanîhünda ahei amiyomo ranai fandu gugurîmarunda hoeimarîheandî. Nindou sapo kifohî hosi-mayo ranîwamî nîmarümbö semündü ahu ranani asu ahandî ami rananemo ranî-babîdîmbo yifiarîmbo ranai fandu gugurîmarundî. 20 Nîmambeahîndî nînihondî-mayo asu Godîndî hoafî tîkai hoafîyu-randeimbi nindou-mayu ranî-dîbo ai muŋguambo tîkai hepünîfeimbi moatükunî rarîne-marînandî ranî-yimbumbo mbumarîpündümo. Nindou nîmambeahîndî nînihondî-mayo ranahandî himboahü hepünîfeimbi moatükunî rarerandühi asu ranî hohoanîmo sünguyu ai nindou ranaheimbo wosîhoaforî hoafîyundürî marandî. Ranîyei asu ai nîmambeahîndî nînihondî-mayo ranahandî ndürî sahümündihî asu ai sîsamî ranahambo hohoanîmo parîhi marîhündî. Ranîmboyo asu nîmambeahîndî nînihondî-mayo ranîyo asu Godîndî hoafî tîkai hoafîyu-randeimbi-mayu ranîyu ahafanîmbo yangîrî nîmbafanda sowapündümo wafusürîho hai sarfa nîmoeinambo tîkîra-randeimbi-mayo ranambe pîmarupîrî. 21 Ranîyu asu nindou sapo kifohî hosi-wamî nîmarümbö ahandî yahamo

pisao yihümiñdi tüküfe mbumarandi ranambo
ami bodimondi ranahamumbo hifokoako-
mafoareapuri. Raniyo asu muñguambo
ndu ranai ahamundi safi sahüsimbo bodo
tükimehindi.

20

Satan ai 1,000 hïmbani karabusambe manüngu

¹ Raniyahï asu ro nïmboa hïmboyahünda
sünambeahindi nendi mamï ranai
sünambeahindi tüküfi haya sapo hifi ambe ndihï
ragu hoeife-koateyo-randeimbï ranahandi yipurï
ki asu sen nïmboreimbü waramberamündü
makusüwa hoeimarïhinï. ² Raniyu asu ai
amoasirï afïndï ranahambo mbumaramündu.
Amoasirï ranai ana sapo horombodïdï
hondü-mayo-ane. Ai sapo muñguambo
nindou ranaheimbo papï-hoafirandürï
hoangu-randeimbï Satan-ani. Raniyu asu
sünambeahindi nendi-mayu ranai ahambo
seninambo hüputüpurïherü mbura 1,000
hïmbani hïniñgïmarirï. ³ Raniyu ai ahambo
hïfambe ragu hanïweimbï-mayo ranambe
pirira mahanu. Nafitambe pare mbura
kinambo kikire papïramündï yowanïmbo
hïniñgïmareandi. Rananïmbo ai muñguambo
hïfihündï ranaheimbo ñgirï wosïhoafori
hoafirindürï. Ahambo refi hïniñgïfiyuanï
nüñgumbo 1,000 hïmbani muñguyo-ambe-
anïmbo tükündüfi akïdou yangirï nüñgumbui.

⁴ Raniyo asu bogori nindou-yafe nïmarïmbo
fondï ranai burïmayowa hoeimarïheandi. Fondï
ranïwamï mamarïmo-memo ranahamumbo

yiboboferambo nginindi masagapuri. Asu asukai sapo nindou Sisasimbo asu Godindi hoafi ranahambo anihondumbo wataporimborihü marihündi ranimbo mbiro kibodiri-marandür+ ranahei yifiafi hoeimar+heandi. Asu aiana nimambeahindi ninihondi-mayo ranahambo ahandi sisami kameihi moai ngusüfo parihindi. Ahei giribodi hamindühi asu warihü nimambeahindi ninihondindi ndür+ moai paiaro, nga wani. Ai yangiri tüküyahi bogori nindoumboyahi Krais-babidi mungu-moatükuni 1,000 h+mbanambe hifandimar+hündi. ⁵ Nindou amuri yifimayei ana moai yangiramboyahi tüküyahindi, nga ai randihi yifi yagodei ngeimbo 1,000 h+mbani munguyo-ambe-animbo tükündahimboyei. Ranana weangurühi yifihündi botife-ane. ⁶ Nindou didiyei ai sapo weangurühi yifiyeimbi botife si ranambe botiyahindeimbi ana ai hihifi-hihifimbeyei-amboane. Ai Godindi yangir-anei. Asukai yimbu noufimbi yifi ranai ana ngiri nindou ranaheimbo hifinambo-ndearü. Ai Godimbo asu Kraisimbo didibafife-rambo nindoumbondahi nimboeimboyei. Rananimbo ai Krais-babidimbo nimboeimbo 1,000 h+mbani aho ranambe mungu moatükuni ra h+bad+hümboyei.

Satan ai munguna moaruwai-mboefiyu

⁷ Süngunambo 1,000 h+mbani ra munguyo-ambe-animbo Satanindi karabus wori yipuri ranai sübüdigoedon+ asu ai moanambühi tükündüfimbui. ⁸ Asu rananimbo ai munguambo hifi+hü nindou buriyei wakar+hindi ranaheimbo wos+hoafori hoafiyondürimbo hoahoangu

wakindeambui. Hifi ra ahandi nduri Gok asu Magok-ane. Rananimbo Satan ai aheimbo munguambo yifiarimbohunda ndemundundur mamuhi gugurundearumbui. Nindou afindi safi ranai ana moani siriwara hoe-kimi gudikikiri nahurai aniboadei. ⁹ Raniyei asu ai munguambo hifi ranihu hei Godindi nindou ser worambe aniboadei asu adukari ngoafi God ai hohoanimoju wakimareandi ranaheimbo waki-marhinduri. Raniyo asu sunambeahindi hai ranai kosiwohuyo nindou ranaheimbo hainambo tikirimaranduri. ¹⁰ Satan ai nindou ranaheimbo wosihofori hoafimayundur ranimboju asu God ai ahambo wafusuriho hai sarfa nimoeifihi mahoro ranambe pirira mahanu. Nimambeahindi ninihondi asu Godindi hoafi tikai hoafiyu-randeimbi nindou amboani haiambe manimbafani. Rananimbo ai munguambo nimbisi aho ra koadurumbo-koadurumbo asubusimbondimo pindimodu ngomboemo.

Yibobofe si tukumefeyo

¹¹ Raniyo asu himboyahunda adukari bogorindi nimari-fondi kifohi ranai ningowohuyo asu raniwami nindou mamai ai mamaruwa hoeimarhini. Raniyo asu ai nimiru-ambe ra hifi sunu ranai awarahoehuyo asu moai sukaiyo hoeifeyo. ¹² Raniyahi asu himboyahunda yifiyeimbi nindou ndureimbi asu nduru-koateimbi ranai bogorindi nimari-fondi hanjifoani burimayeiya hoeimarheanduri. Raniyo asu buk bidifiri ranai boare haya kurumayo. Asu yangiri ninjombo buk

amboani boare haya mengoro. Raniyo asu yifiyeimbi nindou burimayei ranaheimbo nine-moatükuni ramarihinda sapo buk kurümayo ranambe sürü pefemarandi rani simogodühi aheimbo papi-hoafi ranai tüküme Feyondüri. ¹³ Raniyo asu muᅇguambo siriwara-ambe yifiyei yangoreimbi ranaheimbo siriwara ai hiniᅇgi-mareandüri. Yifiyo-rambo hohoanimo asu yifiafi ᅇgoafi ranambe yifiyeimbi nindou kikihirihümündi animboei ranaheimbo muᅇgu hiniᅇgi-mareandüri. Raniyu asu nindou nimarifondi-wami mamaru ranai nine-moatükuni ai ramarihindi rani-simogodühi aheimbo papi-hoafimarandüri. ¹⁴ Raniyo Yifiyo-rambo asu Yifiafi ᅇgoafi ranahafembo haiambe pimareapira mahanife. Wafusüroho haiambe ranana sapo asukaiyo yimbombofe yifimbo moatükuni ranane. ¹⁵ Nindou didiyei ahei ndüri sapo yangiri niᅇgombo buki-mayo ranambe paiari-koate-ayo ana, nindou ranaheimbo wafusüroho hai mahoro ranambe pimareandüra mahanei.

21

Hifi sünü simbori tüküme Feyo

¹ Rani-moatükuni ranai refahaya-mboyowane, asu himboyahünda sünü hifi simbori ranai tüküme Feyowa hoeimarheandi. Weaᅇgurühi sünü tüküfe hifi tüküfe-marandi ranai awarihoeihüyo asu siriwara amboani foeri-koate-mayo. ² Asu himboyahünda Godindi ᅇgoafi simbori Serusarem ranai, sapo nimorehi

anam#ndüh#fembo ahandi anam#ndi rani-
sowahi homboyaho haya rawefeyo nou yahurai
refe-haya God sowah#ndi tükufe makosowa
hoeimar#heandi. ³ Bogor#ndi n#mari-fondi-mayo
ranambeah#ndi hoafi pukuna hoaf#mayowa
h#mbor#mayahi. Yare hoaf#yowohü yahoya,
“H#mbor#yeyi! God#ndi wori hapoana nindou-
bab#d#imbo anango! God ai nindou-bab#d#imbo
nüngühü asu ahandi nendi#ndeimboyei. God ai
ahand#hoari nindou rani-bab#d#imbo anüngu
an#mbo asu ai ahei God#ndümbui. ⁴ Ai
nindou ranahei h#mboarambeah#ndi aran-
h#mboaho gedüherümbui. Ranan#mbo y#f#mbo
hohoan#mo, asübusi, aran# asu ngusüfo af#ndi
kife hohoan#mo ra ng#ri tükündefeyo. Sapo
ranana horombod#d# moatükuni awar#hoaimb-
ane,” meho.

⁵ Raniyo asu nindou fondi rani#wami
mamaru ranai hoaf#yühü yahuya “Haponda
ro mu#guambo moatükuni s#mbor#
rar#heandühanahi,” mehu. Asükai
hoaf#yund#rüh# yahuya, “Ndan# hoafi
ranahambo se sürü pap#ndandi. Sapo hoafi nda
ai an#hondü ham#nd-ane, nga an#hondümbo-
nd#hindi,” mehu.

⁶ Raniyu hoaf#yund#rüh# yahuya, “Mu#guambo
moatükuni ai tüküfemboane! Roana
horombon#poed-anahi asu süngun#poed-anahi,
sapo wean#gurüh#d#d-anahi asu bid#f#iran#d#d-
anahi. Nindou düdi ai am#ndan#ngomboayu ana,
nindou ranahambo ro yang#ri# n#ngoweimbi
har#hoe for#hoeimbi nindou ranahambo moani
ndahandoan# ndümündümbui asu kak#nambo
sem#ndi-koate ndahandomboyahi. ⁷ Nindou

düdi ai yifiambeahindi t̄itaboarifoare
 harihoei tükefiyu ana, ai wandi-mayo
 moani sai moatükuni ra ndemündümbui.
 Rananimbo asu ro ahandi Godi-ndahan
 ai wandi nimorindümbui. ⁸ Nga asu
 nindou didei yihimbo-sisiri-yahi-rihündeimbi,
 anihondümbofe-koateyei rihündeimbi,
 moaruwai hamindi ratüpurিয়ে rihündeimbi,
 nindou hifokoar̄hi-rihündeimbi, nimorehi
 sisihimoyomo-rundeimbi, nindowenihi
 birabir̄yeyi rihündeimbi, t̄ibagiru-rundeimbi,
 tikai godimbo hohoanimo par̄hi-rihündeimbi,
 wos̄hoafori hoafiyeyi rihündeimbi ahei
 niᅅgofondi ranana, wafusüroho hai asu hai sarfa
 nimoei apoarambe ahoro ranihü yagodimboe.
 Ranana yimbu-noufimb̄i yifimbo moatükuni-
 ane,” mehu.

S̄imbor̄ Serusarem ᅅgoafi

⁹ Sünambeahindi nendi dis 7 waram-
 beründimo-ndeimbi ranahandambo mam̄i-
 mayu ranai wambo-so God̄indi hürütü
 moend̄ifembohünda moaruwai hamindi
 moatükuni foafusüfiyuani tüküfimb̄i-mayo ra
 semündü haya makusu. Ai hoafiyund̄irühi
 yahuya, “Se sinif-animbo ro nimorehi
 anam̄indühifembo anᅅgo Sipsip Nimor̄indi
 nimoreh ra nafuinda-han̄inimboyahi,”
 mehund̄iri. ¹⁰ Ran̄yo asu wandi fiambe
 Yifiafi Aboed̄i ranai ᅅgin̄indi tüküfend̄irühi-yahi
 asu sünambeahindi nendi ranai wambo
 semündünd̄iri hifi wafu nimoamo hamindi
 ran̄iwam̄i mahafu. Ran̄iyu asu ai wambo
 Serusarem ᅅgoafi adükari sünambe God

sowah#ndi makoso ranahambo nafui-mayundi#ri.
¹¹ Raniyo asu God#ndi himboamupuimbo-
 randeimbi ranai si boak#mafoareandi. Asu
 ngoafi ranai sapo sur#hoeimbi sospa n#moei
 kaki af#ndi#fih# sem#ndi#mbo rahuraiyo moani
 himboarambe for#for#hoeimbi ham#ndi-
 mayo. ¹² Ngoafi ad#kari ranai pap#
 n#moamo ham#ndiyo 12 nafitambe kem#ndi
 hin#ng#mefeyo. Raniyo asu 12 sunambeah#ndi
 nendi ranai nafitambe ranahambo warani-
 r#nd#mo houmbo hifand#marundi. Nafitambe
 ran#fih# Israer-yafe 12 sir# ranahei nd#ri ra
 pap#mayo. ¹³ Nafitambe ranai gor#goan#n#-
 gor#goan#n#re bur#mayo. Ng#m# ranai
 h#f#ham#ndi s#fuan# n#ngomo, ng#m# himboran#
 n#ngomo, ng#m# ranai rahan#n# himboran#
 n#ngomo asu ng#m# h#f#ham#ndi hafuan#
 n#ngomo marundi. ¹⁴ Ad#kari ngoafi ranahand#
 pap# ranana 12 ng#n#ndi n#moeinambo ndih#
 ragu samboefimb#yo. Raniyo asu mamam#
 ran#wam# Sipsip N#mor#ndi hoafi sowand#mo
 homo-rundeimbi 12-yomondi nd#ri ranai
 pap#mayo.

¹⁵ Sapo sunambeah#ndi nendi horombo
 wambo watapor#mbo-marand#ri-mayu ranai
 gor#nambo nafiyoweimbi-h#ndi simongorife
 n#m#hari ranambo ad#kari ngoafi nafitambe
 asu pap# ra simongori-femboh#nda sem#nd#
 haya man#ngu. ¹⁶ Ad#kari ngoafi ranana
 mun#guambo himbor# ra moani simogodapo
 ham#ndiyo. Raniyu asu sunambeah#ndi
 nendi ranai simongori n#m#hari masem#ndu
 ranambo simon#go-reandane, ngoafi af#ndi-

kokoeaiyo ahandi ra 2,200 kiromita tükümeſeyo. Raniyo asu ahandi simongori hoandari mahafo, himbori yimbu mahafe ranai moani simogodapo hoandari-mayo. ¹⁷ Asu papi nimoamo ranahambo amboani simongoreandane, mam 65 mita tükümeſeyo. Rani simongori ranana moani nindou simongorurundeimbiyo sunambeahindi nendi-mayu ranai simongorimareandi. ¹⁸ Ngoafi ranahandi papi ranana hamburi asu yangiri saspamoeinambo papiyoweimbiyo. Nga ngoafi ranana moani gor sürühoembi yangirane nafiyoweimbiyo manango. ¹⁹ Adükari ngoafi ranana hifini ndih God ai munguambo mamkarambo nimoekaki afindifihi semündümbi-namboyo kore hininngimareandi. Weangurühi korimeſeyo ranana hamburi asu yangiri saspamoeiyo, rani-kimi asudabombü sapaia nimoeyo, rani-kimi kifohi aget nimoeyo, rani-kimi yangirasüfo emerar nimoeyo. ²⁰ Asu rani-kimi hamburi kikire kifohi kikire-randeimbi sadonikis nimoeyo. Rani-kimi konirian nimoeyo, rani-kimi krisorait nimoeyo, asu rani-kimi ngorü-poanambo yangirasüfo berir nimoeyo, rani-kimi añsüh+safümbi topas nimoeyo, rani-kimi krisopres nimoeyo yangirasüfoyo añsüh+safümbiyo-randeimbi. Asu rani-kimi asudabombü haiasin nimoeyo, bidifiranambo ana hamburi ametis nimoeyo. ²¹ Nafitambe 12 ranana sapo 12 kifohi mbisihondiyo. Munguambo yipuri nafitambe ra mbisihondi mam-namboyo nafiyo

hɪnɪŋgɪmefeyo. Ngoafi ranahandi munɟuambo nafi ranana gor hondünambo nafi yoweimbiyo hayamboyo hoehimbo nahurai-mayo.

²² Ro moai Godimbo hohoan+moyondo-rambo worɪ fondarowa hoeirɪheandi. Sapo Adükari God Munɟuambo Ngɪnɪndembi-mayu ranai-yu asu Sipsip Nɪmorɪ ai ngoafi ranahandi Godimbo hohoan+moyo-rambo worɪmefani.

²³ Ngoafi ranɪwamɪ hüfɪhamɪndɪ amoamo ahafandi si ra ngɪrɪ boakɪboadɪneandi sapo Godɪndɪ hɪmboamupuimbo-randeimbi si ranai ngoafi ranɪwamɪ boakɪmafoareandi ranɪmbo-wambo. Asu Sipsip Nɪmorɪ ranai-ani ngoafi ranahandi ram hai nou-ayu.

²⁴ Rananimbo munɟuambo hɪfɪhündɪ ranai ngoafi ranahandi si ranɪ-süŋgu ŋgeihü, asu munɟuambo hɪfɪhündɪ bogorɪ ranai ahamundɪ ngɪnɪndɪ napo ra ranɪhü ndowandümo tükündafumboemo.

²⁵ Munɟuambo si aho ra nafɪtambe ranai ngɪrɪ pande nɪŋgo, ŋga sübüdɪhoai yagodɪ ngomboe. Sapo ranɪ-simboani ana ngɪrɪ nɪmbɪ ranai yagodo.

²⁶ Asu ngoafi adükari ranambe munɟuambo hɪfɪhündɪ-yafe yihuru asu aboedɪ napo ngɪnɪndɪ ra ndemündündürɪ keboemboe.

²⁷ Nga nɪne-moatükunɪ moaruwai-ayo, asu yikoarɪfo hohoan+moyo-randeimbi asu wosɪhoaforɪ hoafɪyo-randeimbi, munɟuambo ranana ngɪrɪ ngoafi ranambe keboehi ŋgei. Sapo Sipsip Nɪmorɪndɪ koadürümbo nɪngombo buki-mayo ranambe ahei ndürɪ pamareandürɪ ai-yanɟɪranɪmboke-boehi ngüsimboyei.

22

Yangir+ niŋgombo hoe asu nim+

1-2 Ran+yu asu sūnambeah+ndi nendi-mayu ranai hoe af+ndi yangir+ niŋgombo nim+ndi ra wambo nafuimayund+ri. Hoe ra himboarambe mupui for+ wak+reandeimb-ane. Hoe ranana sapo God asu Sipsip Nimori ranahafand+ nimari-fondi-mayo ranambeah+ndi tükufe hayamboyo ŋgoafi nafi bogori ran+ mbusūmondühi mafoero ho. Asu hoe ran+ himbori-k+mi yangir+ niŋgombo nim+ ranai ŋgorūgoan+ni-ŋgorūgoan+ni bur+mayo. Nim+ ranai mam+ himbanambe 12 his+yowohü asu moan+ mamam+ amoamo his+yo arandi. Asu nim+ ranahand+ emündü ranana muŋguambo hif+hünd+ ranaheimbo aboedambofendür+ ramboane. ³ Asu nīne-moatükun+ God ai ranahambo moaruwai-ane ehu ranana ŋgir+ ŋgoafi ranambe yagodo. Nga God asu Sipsip Nimori ahafand+ adükari bogori+ndi nimari-fondi ran+ yangir+ yagodoan+ asu God+ndi ratūpur+yei r+hündeimb+ ai ahambo hohoan+mondeih+ ŋgusüfo pand+hor+mboyei. ⁴ Rananimbo asu ahand+ ŋgusūmboari hoeind+himboyei asu ahand+ ndür+ ra ahei gir+bod+ ham+ndi+fil+ sürü pande hin+ŋg+ndeambui. ⁵ Asu rananimbo ŋgir+ nimbi asükaindo tükünd+feyo. Ranimbo-animbo ŋgir+ ram asu hüf+ham+ndi ranai si boak+boadeand+. Sapo Adükari God ai-an+imbo ahei sindumbui. Asu nindou ranai adükari bogori nindoumbondahi koadürümbo-koadürümbo h+badühi ŋgeimboyei.

Sisas ai ŋgir+ am+tata kudu

6 Raniyu sünambeahindi nendi ai hoafi yundi rühi yahuya, “Ndanı hoafi ndanana anıhond-ane, nga anıhondümborıhindamboane. Nga Adükarı God, sapo ahandı hoafi hoafıyomo rundeimbi ranahamumbo ahandı Yifafi masagapuri ranai ahandı sünambeahindi nendi ranahamumbo koamarıhepuri. Asu ai sapo Godındı ratüpurı ratüpurıyei-rihündeimbi ranaheimbo nıni-moatükunı nımai hamındı tükümandıfe ranahambo nafuimbohünda koamarıhepuri,” mehu.

7 Sisas ai hoafıyuhü yahuya, “Awi hımborıyei! Ro ngırı amıtata tükündaheandı. Nındou düdi ai buk ranambe süngunambo tükıfembo hoafi sürü papı-mayo ranahambo hımborıyeihı süngurıhi rıhündeimbi-mayei ranai ana hıhıfi-hıhıfımbeyei-amboane!” mehu.

8 Ro Son rani-moatükunı ra hımborıya hoeirıheamboanahı. Asu ro rani-moatükunı ra hımborıya hoeirıhe raraorıhi heheambo sünambeahindi nendi wambo nafui-mayundi rı ranahandı yiri-kimı piya nımarımbı ndeara ahambo hohoanımo-yondowohü ngüsüfo pefimbo yangırımayahı. 9 Nga asu ai wambo hoafıyundi rühi yahuya, “Yowanı, se refepoanı! Roana sapo sıhafı mamı ratüpurıye rıhoandeimbi wandaf-anahı. Asu roana sapo sıhafı apodoho wandafı-mamı Godındı hoafi hoafıyomo-rundeimbi-memo rananemo asu muᅇguambo nındou buk ndanambe hoafi engoro ranahambo hımborıyei mburıhü rani-süngurıhındeimbi ranahei wandaf-anahı. Nga

Godimbo-animbo hohoanimo-ndafindowohü ngusüfo pandiwori,” mehu.

¹⁰ Asukai hoafiyundirühi yahuya, “Godindi süngunambo tükifembo buk ndanambe apaiaro ra se yowanı dibonapifehi gabudife-poanı. God ai munquambo rani-moatükunı ranahambo refemboayu ra ndeara akimı tükufembo yangir-ane. ¹¹ Ranimboane asu moaruwai hohoanımoyu-randeimbi ranai moanı moaruwai hohoanimo rani-süngu-mbireand-amboane. Asu moaruwai hamıdı hohoanımoyu-randeimbi ranai moaruwai hamıdı hohoanimo süngu-mbireand-amboane. Asu mbumundı hohoanımoyu-randeimbi ranai mbumundı hohoanimo süngu-mbireand-amboane. Sürühoeimbi hohoanimo süngureandeimbi ranai sürühoeimbi hohoanimo süngu-mbireand-amboane,” mehu.

¹² Sisas ai yare hoafiyuhü yahuya, “Awi se himborıyei! Ro ngiri amıtata tükündaheandı! Ro takını moatükunı ndahamıdı tükündahe-amboyahi. Rananimbo düdi ai ninı-moatükunıyo ramareandı rani-simogodühi ndeheamboyahi.

¹³ Roana horombonıpoed-anahi asu süngunıpoed-anahi. Ro weangurühidıd-anahi asu bidıfiranıdıd-anahi. Roana weangurühidıdı hondüyu asu süjudıdı hondüya-rıhandeimbanahi

¹⁴ Nindou didıyei ahei hoearı-mayo ra boboerihünda aboedı simborı afısahokoate tüküfeimbi-mayei ranai ana hıhıfi-hıhıfimbeyei-amboane. Aiana sapo yangiri nıngoweimbi nımi-mayo ranahandı hısi ra

moani himbo-koate dagüdihi asu adükari
 ngoafi giniri yipuri nafitambe-mayo rani
 nafi keboehimboyei. ¹⁵ Nga asu moaruwai
 hamindi hohoanimoeyimbi nindou, tibatiru
 rundeimbi, nimorehi sasihimoyomoru-ndeimbi
 asu nindowenihi birabiriyeyi rihundeimbi,
 nindou hifokoarhi-rihundeimbi, tikai godimbo
 süngurhi-rihundeimbi, nindou wosihofori
 hoafiyeyi rihundeimbi, ranai ana ngiri adükari
 ngoafi nafitambe-mayo rani-nafi keboehi ngüsi,
 nga ai moanambuhü nimboeimboyei.

¹⁶ Ro Sisas-anahi nda, wandi sunambeahindi
 nendi ranahamumbo koarari-heheapuri
 munguambo moatükuni ranahambo wandi nendi
 ranaheimbo wataporimbo-yondürimbohünda.
 Roana sapo Defitindi amao-mami ranahei
 sirihünd-anahi tüküyahe animboahi. Asu roana
 botiboti siambeahindi mupui-anahi,” mehu.

¹⁷ Yifiafi Aboedi ai Sipsip Nimorindi nimorehi
 rani-dibo hoafiyafehü safeya, “Se mborai
 sinifi,” masafe. Nindou düdi himborinduhü
 ana, hoafinduhü animboya, “Se mborai sinifi,”
 mbüsu. Nindou düdi ai amindanijombonduhü
 ana, mbüsünu-wamboane. Nindou ai hoe
 simindimbo hohoanimoayu ana, ai sünü yangri
 niñgoweimbi hoe ra moani mbüsümüdu-
 wamboane.

*Son ai nindou buk ndanambeahindi hoafi
 himborayeyi ranaheimbo ahini hoafimayundüri*

¹⁸ Munguambo nindou ai Godindi hoafi sapo
 buk ndanambe engoro ranahambo himborayeyi

ranaheimbo ahini hoafi nda ro Son-anahi asa-handuri. Nindou dudi ai ahandi hoafi Godindi-mayo hoafi ranifihi pare haya hoafayu ana, God ai ahambo nane moaruwai moatukuni ai buk ndanambe refembo hoafimayu ra ahambo randeambui. ¹⁹ Asu nindou dudi ai bidifiri hoafi buk ndanambe raguanambo-areandi ana, God ai nindou ranahambo randirani asu ngiri sapo yangiri ningombo nimi hisi-mayo ra dedu. Asu ngiri Godindi adukari ngoafi buk nda ranahambo wataporimbo-marandi ranambe nungu.

²⁰ Nindou mungu moatukuni ranahambo anihondumbo hoafimayu ai hoafiyuhuya, “Ro ngiri amitata tukundaheandi,” mehu.

Anihond-ane. Adukari Sisas, se mborai.

²¹ Adukari Sisas ai siheimbo munquambo moani hipoambo-mbireanduramboane.

Godꞏndꞏ Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3